

Allt fler unga vill hellre
vara företagare än anställd

Entreprenörskaps- barometern 2008

Entreprenörskaps- barometern 2008

Allt fler unga vill hellre vara
företagare än anställd

NUTEK

Verket för näringslivsutveckling

08-681 91 00

www.nutek.se

Har du frågor om publikationen, kontakta:

*Ayse, Mutlu, Güler, Nuteks Entreprenörskapsprogram,
telefon: 08-681 96 23, e-post: ayse.mutlu.guler@nutek.se*

*Viktor Jedeskog, Analytiker,
telefon 08-681 96 36, e-post: viktor.jedeskog@nutek.se*

© Nutek

Tryckt i 250 ex i oktober 2008.

Därefter tryck vid behov.

Produktion: Nutek

Form: Ordförrådet AB

Omslagsfoto: Dan Lepp/Johnér

Tryck: Danagårds Grafiska

ISBN 978-91-7318-407-6

B 2008:2

Förord

Undersökningen Entreprenörskapsbarometern har genomförts årligen sedan 2003. Trenden när det gäller inställningen till företagande är positiv, i dag kan tre av fyra personer i Sverige mellan 18 och 30 år tänka sig att bli företagare. Positiva attityder till företagande bland unga skapar goda förutsättningar för att fler företag startas.

Skolan fyller en viktig funktion för att påverka attityder och förmedla en uppfattning om vad företagande innebär. Nutek bedrev mellan åren 2005 och 2008 ett nationellt entreprenörskapsprogram som syftade till att öka intresset och kunskaperna kring ungas företagande. Syftet var att kompetensutveckla elever/studenter, lärare, skolledare, rådgivare och näringslivsutvecklare i entreprenörskap och företagande. Genom olika aktiviteter skulle ungas kunskaper om företagande förbättras vilket i förlängningen ska leda till att fler unga väljer att bli företagare.

Resultaten från Entreprenörskapsbarometern kan med fördel användas som underlag för vidare studier om ungas företagande. Nutek använder underlaget som en del i att utveckla metoder och verktyg för en framgångsrik politik som ska främja entreprenörskap. De kunskaper undersökningen förmedlar är också värdefulla för att kunna mäta resultaten av både Nuteks och andra aktörers insatser som riktar sig till ungas företagande.

Rapporten har skrivits av Viktor Jedeskog, analytiker vid Nutek. Ayse Mutlu Güler har varit projektledare.

Ingela Blixt
Tf generaldirektör

Ayse Mutlu Güler
Projektledare

Abstract

In Sweden three out of four young adults have a positive attitude towards entrepreneurship and self-employment. Four out of ten would rather be self-employed and run an enterprise than be employed. Men are more positive towards being self-employed than women.

When we evaluate how young adults want to run their potential companies it is much more common to run the company together with someone than to run it alone which is the most common way to run Swedish small and medium enterprises today. Men and women tend to select their choice of direction in business differently. Men are more into construction and information technology and women are more interested to start their company in branches as media, design, tourism and health.

The school and the educational system play an important part when it comes to form attitudes and encourage entrepreneurship among young adults. Through various projects at different levels in the educational system an effort is made to inform and educate the young adults in entrepreneurship. The evaluation shows that young adults who are encouraged in entrepreneurship in school are more positive towards being self-employed. When we rank different regions in Sweden the results show the same pattern in both positive and negative ways.

Information on how to run a company is always a need. Among young adults role models in their family, among relatives or friends are important actors to create an understanding of what it means to be self-employed. Through the evaluation we can establish that more than nine out of ten young adults get information from role models. Young adults with role models are furthermore much more positive towards entrepreneurship.

Nutek, the Swedish Agency for Economic and regional growth, carries out an Entrepreneurship Barometer every year to survey attitudes towards self-employment among young adults in Sweden. The barometer is a central tool for Nutek in the agency's work to promote entrepreneurship. The barometer has been done every year since 2003.

Sammanfattning

Entreprenörskapsbarometern 2008 är den sjätte undersökningen av attityder till företagande bland personer mellan 18 och 30. Den första undersökningen genomfördes 2003. I årets undersökning är urvalet större än tidigare. Drygt 8 000 unga, jämfört med 2 000 tidigare år, har svarat på undersökningen vilket gjort det möjligt att göra djupare analyser. Det stora urvalet gör det också möjligt att göra jämförelser mellan län på ett helt annat sätt än tidigare.

Fokus på skolan

Skolan har en roll i att forma unga människors medvetande om entreprenörskap. Det uttryckts som ett av de viktigaste målen i den Europeiska unionens strävan att bli världens mest konkurrenskraftiga ekonomi. I undersökningen ställs därför flera frågor om hur skolan har gett de unga en uppfattning om entreprenörskap eller uppmuntrat dem att bli företagare.

Nutek har i samarbete med olika aktörer arbetat med det nationella entreprenörskapsprogrammet och genom det främjat olika insatser för att främja entreprenörskapet bland unga. I rapportens sjätte kapitel redovisas resultaten över skolans insatser bland unga. Det går dock inte att göra direkta jämförelser mellan programmets insatser och resultaten i undersökningen. Informationen från programmet ska snarare ses som exempel på hur skolan arbetar med att nå barn och ungdomar i frågor om företagande och entreprenörskap.

Entreprenörskap i utbildningen

I undersökningen anger en stor del av de ungdomar som har fått kunskap och uppmuntran om företagande från skolan att de kan tänka sig att bli företagare. Andelen som anger att de fått kunskap och uppmuntran i skolan är högre bland män än bland kvinnor och högre bland svenskfödda än bland utlandsfödda. Det aktiva arbetet med att skapa kunskap och uppmuntran kring företagande tycks därmed ha en positiv påverkan på attityderna till företagande.

En fortsatt positiv inställning till företagande

Årets resultat visar på en fortsatt positiv inställning till företagande bland unga. Inom vissa grupper har andelen som kan tänka sig att bli, eller allra helst vill vara, företagare ökat avsevärt, till exempel bland kvinnor. Den grupp som är mest positivt inställd till att bli företagare återfinns i ålderskategorin 18–21 år. Regionala jämförelser visar att Stockholms län och Jämtlands län har störst andel unga som kan tänka sig att starta företag finns.

Fyra av tio blir hellre företagare än anställda

Att vara företagare är ett populärt sysselsättningsalternativ bland unga. Nästan fyra av tio unga vill helst vara företagare. Resultat från tidigare studier visar att andelen minskar ju högre upp i åldrarna man mäter.

Unga födda utomlands är den grupp som i högst grad föredrar att vara företagare. Det är även den grupp som ser störst fördelar med att vara företagare. Möjligheten till personlig utveckling, att få högre status och få en bättre finansiell situation gör företagande intressant i denna grupp.

Att driva företaget tillsammans med någon är betydligt populärare bland unga än att driva företaget ensam. Anställningsviljan bland unga är också hög, åtta av tio unga vill driva sina företag med anställda. De populäraste branscherna att starta sitt företag inom är kultur, medier, design, turism och försäljning. För kvinnor är kultur, medier, hotell, resor och hälsa de populäraste branscherna. Bygg- och fastighetsbranscherna samt it och telekommunikation får de högsta andelarna hos män.

Myndigheterna måste bli bättre på att nå unga

Släkt och vänner är den största inspirations- och kunskapskällan för information om hur man gör för att starta företag och i viss mån av Skatteverket. Ungefär hälften har kännedom om stödmyndigheter och organisationer som Nutek, Bolagsverket och Nyföretagarcentrum. IFS, som riktar sig till utlandsfödda företagare, har unga relativt låg kännedom om.

Unga vill starta företag på sikt

Unga ser sitt företagande på sikt. Drygt hälften av dem som kan tänka sig att bli företagare uppger att de kommer att starta sina företag inom 5 till 10 år. De som är födda utomlands tenderar dock att ha en kortare startsträcka för sitt företagande, och uppger i högre utsträckning än svenskfödda att de kommer att starta sitt företag inom 5 år.

Ungas positiva inställning till företagande håller i sig

Sedan undersökningen genomfördes första gången 2003 har omkring tre av fyra unga uppgett att de kan tänka sig vara företagare. Detta resultat avspeglas även i årets undersökning. För samtliga grupper har andelen som kan tänka sig vara företagare ökat över tid. De riktigt stora skillnaderna i inställningen till företagande finns i svaren på frågan om vad man helst vill vara, företagare eller anställd. Här har andelarna som helst velat vara företagare ökat avsevärt för samtliga grupper. I årets undersökning är det fler än någonsin. År 2003 ville cirka 30 procent helst vara företagare; andelen är nu uppe i 40 procent.

Innehåll

Förord	3
Abstract	5
Sammanfattning	7
Entreprenörskapsbarometern 2008.....	13
Kan unga tänka sig att bli företagare?	17
Vad skulle unga helst vilja vara?.....	23
Hur vill unga driva företag?.....	27
Vad vet unga om att driva företag?.....	33
Skolan och företagande.....	41
Kommer du att bli företagare?	47
Förändring över tid.....	49
Slutsatser.....	55
Bilaga 1: Att arbeta med entreprenörskap i skolan.....	59
Bilaga 2: Fakta om undersökningen	65
Bilaga 3: Enkätformulär	71
Bilaga 4. Nuteks regionfamiljer	79
Referenser.....	83
Böcker och rapporter från Nutek 2006–2008	85

Entreprenörskapsbarometern 2008

I Entreprenörskapsbarometern 2008 undersöks ungas inställning till och kunskaper om företagande. Undersökningen bygger på telefonintervjuer med personer mellan 18 och 30 år. Intervjuerna genomförs av Statistiska centralbyrån, SCB, på uppdrag av Nutek. Undersökningen har genomförts årligen sedan 2003 och den som nu presenteras är den sjätte i ordningen.

Nutek tar fram frågorna till intervjuerna, bearbetar svaren, sammanställer och publicerar resultaten av undersökningen. SCB gör urvalet av intervju-personer och genomför sedan telefonintervjuer. Årets urval omfattar drygt 12 000 personer i åldern 18 till 30 år. Urvalet är stratifierat med avseende på kön. Intervjuerna genomfördes under perioden 8 januari till 4 maj 2008. Totalt deltog 8 308 personer i undersökningen, vilket motsvarar en svars-frekvens på cirka 70 procent. Mer information om undersökningen finner du i rapportens bilaga 2.

Resultatredovisningen inleds med statistik om företagande bland unga och befolkningen i stort. Därefter presenteras resultaten i årets barometer. Avslutningsvis jämför vi årets resultat med tidigare års undersökningar.

Hur många unga är företagare?

Innan vi behandlar ungas inställning till företagande, redovisar vi hur vanligt det är bland unga att vara företagare (tabell 1). Företagarandelen bland sysselsatta unga är 4 procent, vilket är lägre än bland befolkningen som helhet, där andelen företagare ligger på 10 procent. Företagarandelen skiljer sig dock åt mellan olika grupper av unga. Det är vanligare att män är företagare än kvinnor. Män födda utomlands har en särskilt hög företagarandel, 8 procent, jämfört med genomsnittet bland unga på 4 procent.

Tabell 1 Andel företagare av de sysselsatta (18–30 år), år 2007 (procent)

Grupp	Företagare
Kvinnor	2
Män	5
Födda utomlands	6
Födda i Sverige	4
Kvinnor födda utomlands	3
Män födda utomlands	8
Kvinnor födda i Sverige	2
Män födda i Sverige	5
Samtliga	4

Källa: SCB (AKU).

I tabell 2 redovisas företagandelen för hela landets befolkning (mellan 18 och 70 år). Vi kan se att i stort sett samma gruppsskillnader återfinns i hela befolkningen som bland de av unga. Vi ser också att andelen företagare bland de sysselsatta stiger med ökande ålder. Den största andelen företagare hittar vi i gruppen 56 till 70 år där 17 procent är företagare.

Tabell 2 Andel företagare av de sysselsatta (18–70 år), fördelat på kön, härkomst och ålder, år 2007 (procent)

Grupp	Andel företagare
Kvinnor	6
Män	15
Födda utomlands	11
Födda i Sverige	10
Kvinnor födda utomlands	7
Män födda utomlands	15
Kvinnor födda i Sverige	6
Män födda i Sverige	15
18–30 år	4
31–55 år	11
56–70 år	17
Samtliga	10

Källa: SCB (AKU).

Unga står bakom vart fjärde nytt företag

Antalet nystartade företag i Sverige 2007 är 58 526 företag. Av dessa är antalet nya företag startade av unga, upp till 30 år, 10 193 stycken. Som tabell 3 visar var drygt en tredjedel av de unga nyföretagarna kvinnor år 2007, vilket är samma andel som bland övriga nyföretagare och som tidigare år.

Tabell 3 Antal nya företag som har startats av personer upp till 30 år, 2002–2007

Grupp	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Kvinna	2 398	2 532	2 782	3 719	3 251	4 686
Man	5 728	5 622	6 575	7 497	6 632	8 356
Samtliga	8 126	8 154	9 357	11 216	9 883	13 042

Källa: ITPS, 2008.

Unga står för en betydande del av tillskottet av nya företag i svenskt näringsliv. Unga startar oftast företag inom branschgrupperna ”utbildning, hälso- och sjukvård och andra tjänster” och ”finansiell verksamhet och andra företagstjänster”.

Unga nyföretagares val av bransch skiljer sig något från övriga nyföretagares val av bransch. Unga startar något oftare inom ”utbildning, hälso- och sjukvård och andra tjänster” och något mer sällan inom ”företagstjänster och finansiell verksamhet” jämfört med övriga nyföretagare.

Tabell 4 Nyföretagares val av bransch år 2007, 30 år eller yngre samt 30 år eller äldre (procent)

Branschgrupp	Nyföretagaren 30 år eller yngre	Nyföretagaren över 30 år
Jordbruk, skogsbruk och fiske	5	3
Tillverkning och dylikt	5	5
Byggverksamhet	10	11
Varuhandel, reparationer samt restaurang- och hotellrörelse	15	19
Transport och kommunikation	3	4
Finansiell verksamhet och andra företagstjänster	28	33
Fastighetstjänster	2	4
Utbildning, hälso- och sjukvård, andra samhälls- och pers. tjänster	32	20
Samtliga	100	100

Källa: ITPS, 2008.

Unga som startar företag speglar övriga nyföretagare på de flesta punkter, till exempel när det gäller motiven till att starta eget och hur företagsstarten finansieras. Bägge grupper startar oftast företag för att förverkliga sina idéer eller få arbeta självständigt. Arbetslöshet var ett mindre vanligt motiv bland unga nyföretagare än dem över 30 år. De flesta nyföretagare, oavsett ålder, finansierar företagsstarten huvudsakligen med egna medel.

Unga nyföretagare har i genomsnitt kortare utbildning jämfört med nyföretagarna över 30 år. En annan skillnad rör valet av juridisk form. Unga nyföretagare väljer oftare enskild firma jämfört med de övriga som oftare väljer aktiebolag.

Drygt hälften av de unga nyföretagarna bedriver fortfarande verksamhet i företaget tre år efter start. Det visar Institutet för tillväxtpolitiska studiers uppföljning av företagen som startades 2001. 57 procent av nyföretagarna yngre än 26 år och 55 procent av nyföretagarna mellan 26 och 30 år var fortfarande verksamma 2004. Det är att jämföra med 62 procent av samtliga nyföretagare.

Kan unga tänka sig att bli företagare?

Stor andel kan tänka sig bli företagare

En av de centrala frågorna i undersökningen lyder ”Kan du tänka dig att bli företagare?” Resultatet visar att inställningen till att bli företagare är positiv bland unga. Hela 74 procent av de svarande uppger att de kan tänka sig att bli företagare (tabell 5).

Mer än sju av tio kan alltså tänka sig att bli företagare. Dock finns det vissa skillnader mellan hur olika grupper svarar. Fyra av fem unga män kan tänka sig att bli företagare, medan andelen för kvinnor är 67 procent. Skillnaden mellan utlandsfödda svenskar och unga födda i Sverige är liten, 72 procent respektive 74 procent.

Tabell 5 Andel unga som kan tänka sig att bli företagare, fördelat på kön och härkomst, år 2008 (procent)

Kan tänka sig bli företagare	Andel
Kvinnor	67
Män	81
Födda utomlands	72
Födda i Sverige	74
Samtliga	74

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Unga mellan 18–21 år mest positiva till att bli företagare

Unga tenderar att vara mer positivt inställda till att vara företagare ju yngre de är.

Högst andel som kan tänka sig att bli företagare finns i den yngsta gruppen, 18–21 år. Här svarar 77 procent att de kan tänka sig att bli företagare. I de två andra ålderskategorierna är det 75 procent (22–35 år) och 72 procent (26–30 år) som kan tänka sig bli företagare.

Män är mer positiva till företagande ju äldre de blir, medan det omvända gäller för kvinnor. De är mer positiva ju yngre de är. För män hittar vi den största andelen positiva inom den äldsta gruppen, 82 procent. Den högsta andelen positiva bland kvinnor återfinns i åldersgruppen 18–21 år, 74 procent.

Tabell 6 Andel unga som kan tänka sig att bli företagare, fördelat på kön och åldersgrupper, år 2008 (procent)

Kan tänka sig bli företagare	18–21 år	22–25 år	26–30 år
Kvinnor	74	69	62
Män	79	80	82
Samtliga	77	75	72

Källa Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Anställda i småföretag positiva till att bli företagare

Bakgrund och erfarenhet av företagande kan förklara ungas inställning till företagande. Även sysselsättning, studier eller arbete, kan förklara de ungas benägenhet att kunna tänka sig bli företagare.

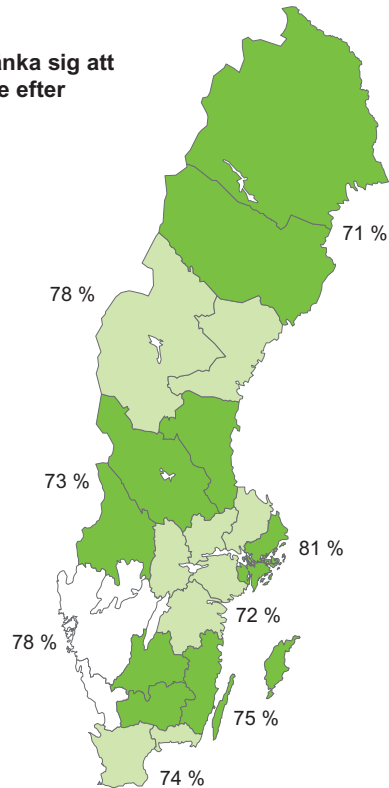
Utifrån nuvarande sysselsättning i tabell 7 är unga som är anställda i företag mest positiva till att bli företagare. Andelen som kan tänka sig att bli företagare bland anställda i ett företag med högst 50 anställda är 79 procent, medan andelen för unga som är anställda inom den offentliga sektorn är 59 procent. För studerande på gymnasie- och högskolenivå är andelarna som kan tänka sig att bli företagare också relativt höga.

Tabell 7 Andel unga som kan tänka sig att bli företagare, fördelat på nuvarande sysselsättning, år 2008 (procent)

Grupp	Andel
Studerar på gymnasiet	75
Studerar på högskola	76
Anställd i mindre företag	79
Anställd i större företag	77
Anställd inom offentlig sektor	59
Arbetslös	76
Samtliga	74

Källa Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Figur 1 Andel unga som kan tänka sig att bli företagare, fördelade efter riksområden

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Unga i Stockholm mest positiva till företagande

Inställningen till företagande skiljer sig åt mellan olika delar av landet. Andelen unga som kan tänka sig att bli företagare är högst i Stockholm, 81 procent. Därefter följer Jämtlands län med 78 procent och Hallands län med 78 procent.

Uppsala län har lägst andel unga som kan tänka sig bli företagare, 67 procent. Jönköpings län, Blekinge län, Västra Götalands län och Örebro län har också låga andelar, mellan 67 procent och 69 procent.

Tabell 8 Andel unga som kan tänka sig att bli företagare, fördelat på län, år 2008

Kan tänka sig att bli företagare	Procent
Stockholms län	81
Hallands län	78
Jämtlands län	78
Gotlands län	76
Västmanlands län	76
Västernorrlands län	76
Kalmar län	75
Skåne län	74
Dalarnas län	74
Gävleborgs län	74
Samtliga	74
Värmlands län	73
Södermanlands län	72
Östergötlands län	72
Kronobergs län	72
Västerbottens län	72
Norrbottnens län	71
Västra Götalands län	70
Blekinge län	69
Örebro län	69
Jönköpings län	68
Uppsala län	67

Källa Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Förebilder viktiga för inställningen till företagande

Att inom familjen, släkten eller i den nära bekantskapskretsen ha företagare brukar sägas vara en pådrivande faktor bakom valet att själv bli företagare. Förebilderna fungerar dels som kunskapskällor att fråga om råd, dels som bekräftelse på att företagande kan vara ett alternativ till en anställning. Bland dem som har företagare bland sina närstående kan 79 procent själva tänka sig att bli företagare (tabell 9). Bland dem som inte har företagare bland sina närstående är motsvarande andel 67 procent. Förebilder kan därför sägas ha inverkan på ungas inställning till att själva bli företagare.

Tabell 9 Andel unga som kan tänka sig att bli företagare, fördelat på företagare i omgivningen, år 2008

Förebilder	Procent
Företagare bland närstående	79
Ej företagare bland närstående	67
Samtliga	74

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Vad skulle unga helst vilja vara?

Av personer mellan 18 och 30 år kan tre av fyra tänka sig att bli företagare (se kapitel 2: Kan unga tänka sig att bli företagare?). För att kunna relatera resultatet till hur unga ställer sig till att vara företagare i relation till olika anställningsformer frågar vi ”Vad skulle du helst vilja vara?” De svarande får välja mellan ”Egen företagare”, ”Anställd i ett litet privat företag med färre än 50 anställda”, ”Anställd i ett stort privat företag med 50 eller fler anställda”, ”Anställd av kommun eller landsting” och ”Anställd av staten”.

Fyra av tio unga vill helst vara företagare

Andelen unga som hellre vill vara företagare än anställd är hög, 38 procent. Bland olika former av anställningar är anställning i ett mindre privata företag det mest populära. Ungefär en tredjedel av de unga föredrar detta sysselsättningsalternativ.

Vi kan se en klar könsskillnad i svaren, där männen i större utsträckning helst vill vara företagare. Andelen är 45 procent bland unga män jämfört med 30 procent bland unga kvinnor. Lika hög andel av kvinnorna vill helst vara företagare som anställda i privata företag med färre än 50 anställda, 30 procent. Överlag är kvinnor mer positiva till att vara anställda. Det finns också en tydlig skillnad mellan kvinnor och män i synen på privat och offentlig anställning. Av kvinnorna vill 14 procent helst vara anställda inom kommun eller landsting medan motsvarande andel för männen är 4 procent.

Andelen som helst vill vara företagare är högst bland unga som är födda utomlands. I den gruppen vill 43 procent helst vara företagare, jämfört med 37 procent bland svenskfödda.

Tabell 10 Vad skulle du helst vilja vara, fördelat på kön och härkomst, år 2008 (procent)

Vad skulle du helst vilja vara?	Kvinnor	Män	Födda utomlands	Födda i Sverige	Samtliga
Egen företagare	30	45	43	37	38
Anställd i ett litet privat företag – färre än 50 anställda	30	25	20	29	27
Anställd i ett stort privat företag – 50 eller fler anställda	20	21	16	21	20
Anställd av kommun eller landsting	14	4	15	8	9
Anställd av staten	6	5	6	5	6

Källa Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Åldern påverkar inställningen till företagande

En förhållandevis stor andel av de unga vill helst vara företagare. Precis som vid frågan om unga kan tänka sig att bli företagare tenderar kvinnors inställning till att helst vilja vara företagare att sjunka med ju äldre de är (tabell 11).

För män gäller det omvända förhållandet, de är mer positiva ju äldre de är. Bland kvinnor är det i åldersintervallet 18–21 år som flest helst vill vara företagare, 34 procent. Bland männen har åldersintervallet 26–30 år den största andelen, där nästan varannan man helst vill vara företagare, 47 procent.

Tabell 11 Andel unga som helst vill vara företagare, fördelat på kön, ålder och härkomst, år 2008 (procent)

Grupp	18–21 år	22–25 år	26–30 år
Kvinnor	34	28	29
Män	42	44	47
Samtliga	38	37	38

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Unga i Uppsala län minst positiva till att vara företagare

Liksom när vi studerade frågan om man kan tänka sig att bli företagare finner vi regionala skillnader när det gäller andelen unga som helst vill vara företagare. Resultaten visar att det i stor utsträckning är samma län som hade höga andelar bland unga som kunde tänka sig att bli företagare som också har höga andelar som helst vill vara företagare.

I tabell 12 redovisas andelen unga som helst vill vara företagare fördelat på Sveriges län. Andelen varierar mellan 29 procent i Uppsala län och 44 procent i Hallands län. Andelen i Uppsala län, Kronobergs län, Västra Götalands län och Blekinge län ligger ungefär 10 procentenheter än vad den gör i länen med de högsta andelarna, till exempel Hallands län, Södermanlands län och Gotlands län.

Tabell 12 Andel unga som helst vill vara företagare, fördelat på län, år 2008 (procent)

Län	Andel
Hallands län	44
Södermanlands län	42
Gotlands län	42
Jämtlands län	42
Västernorrlands län	41
Kalmar län	40
Norrbottens län	40
Stockholms län	39
Östergötlands län	39
Värmlands län	39
Västmanlands län	39
Dalarnas län	39
Gävleborgs län	39
Jönköpings län	38
Skåne län	38
Samtliga	38
Örebro län	37
Västerbottens län	37
Blekinge län	34
Västra Götalands län	34
Kronobergs län	32
Uppsala län	29

Källa Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Anställda i småföretag vill helst vara företagare

Inställningen till företagande kan vara förknippat med tidigare erfarenheter och vilken verksamhet man vill arbeta inom. Distansen till företagande kan skifta beroende huruvida unga arbetar i offentlig eller privat sektor. Det finns också skillnader mellan dem som studerar på till exempel högskola och universitet beroende på om de inriktar sig mot branscher där företagande är en vanlig eller ovanlig sysselsättningsform.

I tabell 13 redovisas hur andelen som helst vill vara företagare varierar utifrån de ungas befintliga sysselsättning. Precis som när det gäller andelen unga som kan tänka sig att bli företagare, finner vi den högsta andelen som helst vill vara företagare bland anställda i privata företag med mindre än 50 anställda, 44 procent. De lägsta andelarna finner vi bland unga som är anställda inom offentlig sektor och bland unga som studerar på eftergymnasial utbildning, 28 procent. Bland unga som är arbetslösa, är andelen som helst vill bli företagare lika hög som riksgenomsnittet, 38 procent.

Tabell 13 Andel unga som helst vill vara företagare, fördelat på nuvarande sysselsättning, år 2008 (procent)

Grupp	Andel
Studerar på gymnasiet	38
Studerar på högskola	28
Anställd i mindre företag	44
Anställd i större företag	39
Anställd inom offentlig sektor	28
Arbetslös	38
Samtliga	38

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Förebilderna är viktiga kunskapskanaler

Det framgår tydligt att förebilder är viktiga för viljan att själv bli företagare (tabell 14). 43 procent av dem som helst vill vara företagare har företagare bland sina närstående. Av dem som inte har företagare bland sina närstående är motsvarande andel endast 30 procent. Det finns alltså ett samband mellan förebilder och en positiv inställning till företagande.

Tabell 14 Andel unga som helst vill vara företagare, fördelat på företagare i omgivningen, år 2008 (procent)

Förebilder	Vill helst vara företagare
Företagare bland närstående	43
Inga företagare bland närstående	30
Samtliga	38

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Hur vill unga driva företag?

Resultaten från Entreprenörskapsbarometern 2008 visar att unga mellan 18 och 30 år har en positiv inställning till företagande och i stor utsträckning hellre vill vara företagare än anställda. Vad är det då för slags företagande man ser framför sig? Det finns tecken på att unga representerar en något annorlunda syn på hur man vill driva företag än majoriteten av dagens företagare. Skillnader finns bland annat beträffande viljan att driva företag tillsammans med någon eller några andra samt inom vilka verksamhetsområden man vill verka som företagare. I detta kapitel fördjupar vi oss i hur unga vill driva sina företag.

Unga driver helst företag tillsammans

Synen på hur unga vill driva sina företag skiljer sig en hel del från hur svenska småföretag drivs i dag. De som i undersökningen angett att de kan tänka sig att bli företagare har fått följdfrågan om de helst skulle vilja driva företag ensamma eller tillsammans med någon eller några andra. Till skillnad från småföretagare i stort är det betydligt vanligare bland unga att vilja driva företaget tillsammans med andra.

Sju av tio unga skulle föredra att driva företag tillsammans med andra. Bland kvinnor och unga i åldersgruppen 18 till 21 år är det mest populärt att driva företag tillsammans med andra, 73 respektive 77 procent. Högst andel som vill driva företag ensamma finner vi i den äldsta ålderskategorin, 26–30 år, där 34 procent uppger att soloföretagande är att föredra framför flerföretagande.

Tabell 15 Andel unga som helst vill driva företag ensamma respektive tillsammans med andra, fördelat på kön, härkomst och ålder, år 2008 (procent)

Grupp	Ensam	Tillsammans med andra
Kvinnor	27	73
Män	30	70
Födda utomlands	32	68
Födda i Sverige	29	71
18–21 år	23	77
22–25 år	27	73
26–30 år	34	66
Samtliga	29	71

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Unga vill vara med från starten

Drygt sju av tio svenska småföretagare har startat sin verksamhet från grunden eller tillsammans med någon annan. Att köpa ett befintligt företag eller genom gåva, arv och avknoppning ta över ett företag är inte alls lika vanligt som att starta företaget från grunden.¹

Även bland unga är det mest populärt att vilja starta företaget från grunden. I tabell 16 uppger 74 procent uppger att de vill vara med från början. Att ta över ett företag är inte lika populärt, 13 procent. En lika stor andel anser att det inte har någon betydelse. Bland unga födda utomlands finns den högsta andelen som kan tänka sig ta över ett företag, 17 procent. Det finns ingen tydlig skillnad mellan olika ålderskategorier.

Tabell 16 Andel unga som helst vill starta företaget från grunden respektive ta över ett befintligt företag, fördelat på kön, härkomst och ålder, år 2008 (procent)

Grupp	Från grunden	Ta över företag	Ingen betydelse
Män	75	12	13
Kvinnor	73	14	13
Födda i Sverige	75	12	13
Födda utomlands	69	17	14
18–21 år	75	12	14
22–25 år	74	13	13
26–30 år	74	13	13
Samtliga	74	13	13

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

¹ Nutek (2008) Företagens villkor och verklighet 2008 – Dokumentation och svarsöversikt. Företag där respondentens ägarandel är minst 50 procent.

Anställningsviljan stor hos unga

Att driva ett företag med anställda är ingen självklarhet och viljan att anställa varierar mellan företag och branscher. Att öka antalet anställda i ett företag brukar sammankopplas till företagets tillväxt. I de svenska småföretagen är tillväxtviljan god. Drygt 40 procent av de svenska småföretagen vill växa och samtidigt anställa mer. En tredjedel uppger att de vill växa utan att öka antalet anställda. Drygt 25 procent uppger att de inte vill växa alls.²

Även om företagets tillväxt är avgörande för möjligheterna att anställa så kan vi jämföra viljan att växa och att driva företag med anställda. Viljan att driva företag med anställda är betydligt större hos unga än hos småföretagen generellt. Drygt åtta av tio unga födda utomlands och unga mellan 18 och 21 år uppger att de vill driva sitt företag med anställda (tabell 17). Inom åldersgruppen 26 till 30 år återfinns den lägsta andelen, 77 procent, som kan tänka sig att anställa.

Tabell 17 Andel unga som helst vill driva företag med respektive utan anställda, fördelat på kön, härkomst och ålder, år 2008 (procent)

Grupp	Med anställda	Utan anställda
Kvinnor	80	20
Män	82	18
Födda i Sverige	80	20
Födda utomlands	85	15
18–21 år	85	15
22–25 år	84	16
26–30 år	77	23
Samtliga	81	19

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

De ungas val av bransch

De flesta nya företag tillkommer i dag inom branscherna handel, uthyrning och företagstjänster samt inom byggverksamhet.³ Populära branscher bland unga är hotell och restaurang. De har i dag betydligt lägre andelar bland småföretagen, endast cirka 6 procent. Detta leder oss in på vilka branscher de unga väljer.

² Nutek (2008) Företagens villkor och verklighet – Dokumentation och svarsöversikt.

³ Nutek (2008) Företagens villkor och verklighet Dokumentation och svarsöversikt. Annan branschindelning än i Entreprenörskapsbarometern 2008.

Branschpreferenserna avviker till stora delar från de branscher som dominerar bland befintliga småföretag i årets undersökning. Valet av bransch kan bero på flera olika faktorer, som intresse, affärsidéer, kunskap, inträdes-trösklar i branschen, tidigare branscherfarenhet och geografisk tillhörighet.

Det finns vissa könsskillnader när det gäller vilka branscher unga personer vill verka inom som företagare (tabell 18). Bland kvinnor dominerar branscher som kultur, medier och design samt hotell, resor och service. Kvinnor väljer även i större utsträckning än män branscher som kropp, kost och hälsa. Den största skillnaden mellan män och kvinnor hittar vi inom bygg och fastighet samt it och telekommunikation där andelen bland unga män är avsevärt högre. Andra branscher där männen dominerar är industri och mekanik.

Tabell 18 Val av bransch utifrån kön, år 2008 (procent)

Av de som helst vill vara företagare	Kvinnor	Män	Samtliga
Kultur, medier, design	16	12	14
Administration, juridik, politik	2	1	1
Hotell, resor, service	20	9	13
Vård, omsorg	4	2	3
Bygg, fastighet	2	17	11
Kropp, kost, hälsa	15	4	9
Säkerhet, transporter	1	4	3
Försäljning, marknadsföring	16	11	13
Pedagogiska yrken, läraryrken	2	1	1
It, telekommunikation	1	14	9
Djur, natur	7	2	4
Ekonomi, finans, försäkring	4	4	4
Industri, mekanik	1	10	6
Läkemedel	1	0	1
Annat område eller bransch	10	9	9

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Valet av bransch varierar mellan storstad och landsbygd

Bland unga som bor i storstadsregionerna är det mest populärt att starta företag inom kultur, medier och design. I regioncentrum är det försäljning och marknadsföring samt hotell, resor och service som är populärast. I småregionerna är det klart populärast med hotell, resor och service.

En annan regional skillnad är att unga i småregioner vill starta sitt företag inom industri och mekanik i betydligt större utsträckning än unga i övriga regionfamiljer.

Tabell 19 Val av bransch, regionsjämförelse⁴, år 2008 (procent)

Av de som helst vill vara företagare	Storstads-region	Region-centrum	Små-regioner	Samtliga
Kultur, media, design	16	12	14	14
Administration, juridik, politik	1	1	1	1
Hotell, resor, service	14	13	18	13
Vård, omsorg	2	3	0	3
Bygg, fastighet	11	12	6	11
Kropp, kost, hälsa	8	9	9	9
Säkerhet, transporter	2	4	4	3
Försäljning, marknadsföring	12	13	8	13
Pedagogiska yrken, läraryrken	1	1	2	1
It, telekommunikation	11	7	5	9
Djur, natur	2	6	9	4
Ekonomi, finans, försäkring	5	3	2	4
Industri, mekanik	5	8	13	6
Läkemedel	1	0	0	1
Annat område eller bransch	9	9	9	9

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

⁴ I tabell 19 redovisas regionala skillnader i ungas val av bransch. Jämförelsen görs med utgångspunkt från olika regionfamiljer som delar relevanta förutsättningar när det gäller exempelvis befolkningsstorlek, utbildningsnivå, andelen företagare och tillgänglighet till arbetstillfällen. I bilaga 2 beskrivs Nuteks indelning av regionfamiljer.

Vad vet unga om att driva företag?

Varje år som Entreprenörskapsbarometern genomförts har frågan om vad unga vet om att driva företag ställts. Den kunskapen kan vara värdefull som underlag för att dimensionera och målgruppsanpassa information om företagande och företagsstart, vilket i sin tur kan ge förbättrade förutsättningar för ett ökat entreprenörskap.

I det här kapitlet redovisas resultaten kring ungas uppfattning om tillgången till information om hur man startar företag. De får svara på om de tror att de känner till vad som krävs för att starta företag och redogöra för sin syn på fördelar och nackdelar med att vara företagare.

En av fyra vet vad som krävs för att starta företag

En relevant fråga för den som ska starta ett företag är hur väl man känner till tillvägagångssättet kring att starta ett företag. Av samtliga unga i tabell 20 uppger mer än hälften, 54 procent, att de inte känner till vad som krävs för att starta företag. Den högsta andelen finner vi bland kvinnor där två av tre uppger att de inte känner till vad som krävs för att starta företag. En tredjedel av männen och unga födda utomlands uppger att de känner till vad som krävs för att starta företag.

Tabell 20 Känner du till vad som krävs för att starta företag, fördelat på kön och härkomst, år 2008 (procent)

Grupp	Ja	Ja, ungefär	Nej
Kvinnor	21	19	60
Män	29	23	49
Födda utomlands	30	19	51
Födda i Sverige	24	21	55
Samtliga	25	21	54

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

En annan aspekt som tas upp i Entreprenörskapsbarometern rör utbudet av information och kännedomen om vart man vänder sig för att få kunskap om att starta företag. Nästan hälften, 47 procent, anser att de vet vart de ska

vända sig för att få den informationen (tabell 21). Andelen är något högre bland män än bland kvinnor. Störst skillnad finner vi mellan svenskfödda och utlandsfödda, där andelarna som vet vart de ska vända sig är 48 respektive 43 procent.

Tabell 21 Vet du vart du kan vända dig för att få information om att starta företag, fördelat på kön och härkomst, år 2008 (procent)

Grupp	Ja	Nej
Kvinnor	45	55
Män	49	51
Födda	32	68
utomlands	43	57
Födda i Sverige	48	52
Samtliga	47	53

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Släkt och vänner den största kunskapskällan

Många unga efterfrågar således information om att starta företag. Vart skulle då unga vända sig för att få information om att starta företag? I undersökningen får de som svarat att de vet vart de ska vända sig också svara på vart de vänder sig för att få information om företagande.

Tabell 22 visar att de unga främst vänder sig till släkt och vänner, 94 procent. Av olika myndigheter är det framför allt till Skatteverket, 70 procent, de unga vänder sig. Det kan bero på att det är där man ansöker om F-skatt för att starta företag.

De stödmyndigheter⁵ som i olika faser kommer i kontakt med företagaren skulle ungefär hälften av de unga vända sig till. För mer specialiserade funktioner som lokala kooperativa utvecklingscentrum och Insamlingsstiftelsen IFS Rådgivningscentrum, som har i uppgift att främja invandrarföretagande i Sverige, får automatiskt lägre andelar eftersom de riktar sig till ett fåtal grupper med särskilda behov eller önskemål.

Resultaten är likartade bland kvinnor och män. Det är dock vanligare att kvinnor vänder sig till Nyföretagarcentrum för rådgivning och att männen i högre utsträckning vänder sig till Bolagsverket.

⁵ Exempelvis Bolagsverket vid ansökan om företagsregistrering, Arbetsförmedlingen vid ansökan om Starta eget-bidrag, Nyföretagarcentrum för rådgivning kring affärsplanen och Nutek för företagsinformation.

Tabell 22 Vart skulle du vända dig för att få information om att starta företag, fördelat på kön och härkomst, år 2008 (procent)

Organisation	Kvinnor	Män	Födda utomlands	Födda i Sverige	Samtliga
Släkt och vänner	93	94	89	94	94
Skatteverket	69	72	70	71	70
Arbetsförmedlingen	56	41	55	47	48
Bolagsverket	44	51	50	48	48
Nyföretagarcentrum	51	42	49	46	46
Nutek	45	46	35	47	45
Kommunens näringslivskontor	38	35	47	35	36
ALMI Företagspartner AB	27	21	27	23	24
IFS Rådgivningscentrum	14	12	25	11	13
Lokala kooperativa utvecklingscentrum	12	10	13	11	11

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Vanligt med förebilder

Som visades i föregående avsnitt är förebilder som till exempel släkt och vänner den grupp man helst vänder sig till för att få information om att starta företag. Förebilder inom företagande kan fungera som en katalysator för att själv vilja driva företag. Förebilderna verkar som bollplank att testa sina idéer på, men även som ett sätt att hämta kunskap och erfarenhet från.

Många av de unga har företagare i familjen, släkten eller i den nära bekantskapskretsen, 58 procent. En tydlig skillnad går att finna mellan unga födda utomlands och de övriga grupperna. Det är ovanligare för unga som är födda utomlands att ha företagare i sin närhet än vad det är för unga som är födda i Sverige. I tabell 23 visas vilken uppfattning olika grupper har i frågan.

Tabell 23 Andel unga som har företagare i familjen, släkten eller i den nära bekantskapskretsen, fördelat på kön och härkomst, år 2008

Grupp	Procent
Kvinnor	58
Män	59
Födda utomlands	48
Födda i Sverige	60
Samtliga	58

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Tid, engagemang och intresse största hindren

Vad är det då som gör att unga inte kan tänka sig att bli företagare? Av andelen som uppgett att de inte kan tänka sig att bli företagare, 26 procent, uppger hälften att de saknar intresse att driva företag och att det tar för mycket tid och engagemang att göra det. En tredjedel ser också den ekonomiska osäkerheten, den minskade tryggheten jämfört med en anställning, krångliga regler och kunskapen om hur man går till väga som nackdelar med att vara företagare.

Kvinnor uppger i större utsträckning än män att de ser företagandets ekonomiska osäkerhet som en nackdel, 34 jämfört med 26 procent. Kraven på tid och engagemang tillsammans med ett bristande intresse att driva företag anses av båda grupperna vara de främsta skälen till att de inte vill vara företagare.

Nästan hälften, 43 procent, av de utlandsfödda unga anger att de inte vet hur man gör för att starta företag. Bland svenskfödda unga är andelen lägre, 32 procent. Andelen som anser att krångliga regler är ett skäl till att inte bli företagare är högre bland utlandsfödda än bland svenskfödda, 41 jämfört med 33 procent. Unga som är födda utomlands upplever generellt sett större nackdelar med att driva företag än unga födda i Sverige.

Tabell 24 Nackdelar med att vara företagare, fördelat på kön och härkomst, år 2008 (procent)

Grupp	Män	Kvinnor	Födda i Sverige	Födda utomlands	Samtliga
För ensamt	12	17	14	20	15
Svårt att få finansiering	15	21	18	22	19
För osäkert ekonomiskt	26	34	30	36	31
Saknar en affärsidé	38	36	36	38	37
Mindre trygghet jämfört med anställning	30	36	35	29	34
Vet inte hur man går till väga	34	34	32	43	34
Krångliga regler	31	36	33	41	34
För mycket tid och engagemang	47	47	47	47	47
Saknar intresse att driva företag	47	51	49	53	49

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Självständighet och personlig utveckling viktigast för unga

De som anger att de helst vill vara företagare, 38 procent, har fått svara på vilka fördelar de anser att företagande innebär jämfört med att vara anställd. Ungefär sju av tio unga anser att chansen att få sina idéer förverkligade är större som företagare än som anställd (tabell 25). Andra fördelar med företagande är möjligheten att få jobba självständigt, 63 procent. Att det skulle vara en fördel att vara företagare för att kunna tjäna mycket pengar och nå en högre status bekräftas bara delvis. Andelen som anser att företagande ger en större möjlighet att tjäna mycket pengar är drygt en tredjedel, och andelen som ser företagandet som en möjlighet till att uppnå högre status är endast 21 procent.

Det finns vissa skillnader mellan kvinnor och män i upplevda fördelar med företagande. Kvinnor ser företagandet som en större chans till personlig utveckling, 56 procent, och som en chans att förverkliga idéer, 70 procent. Männen är mer positivt inställda till företagande utifrån möjligheten att kunna tjäna mycket pengar, 36 procent. Utlandsfödda anser i större utsträckning än svenskfödda att företagande ger större möjlighet att uppnå högre status, 39 procent jämfört med 18 procent.

Tabell 25 Fördelar med att vara företagare, fördelat på kön och härkomst, år 2008 (procent)

Grupp	Kvinnor	Män	Födda utomlands	Födda i Sverige	Samtliga
Högre status	22	21	39	18	21
Kombinera med privatliv	26	25	31	24	25
Tjäna mycket pengar	25	36	43	29	32
Personlig utveckling	56	43	57	46	48
Självständigt arbete	66	61	63	63	63
Förverkliga idéer	70	63	60	67	66

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Stor andel unga klarar av att starta företag

Att realisera viljan att starta företag kan ibland vara ett stort steg som kräver en del förkunskaper. Hur stor andel av de unga tror att de i dagsläget skulle klara av att starta företag?

Resultaten visar att de allra flesta, drygt åtta av tio unga, anser sig kunna klara av att starta företag (tabell 26). Den högsta andelen återfinns hos män, 86 procent, medan unga som är födda utomlands har lägst andel, 77 procent. Motsvarande andel bland ungdomar födda i Sverige är 85 procent.

Tabell 26 Skulle du klara av att starta företag, fördelat på kön och härkomst, år 2008 (procent)

Grupp	Ja	Nej
Kvinnor	81	19
Män	86	14
Födda utomlands	77	23
Födda i Sverige	85	15
Samtliga	84	16

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Unga i Stockholm har lättast för att starta företag

De regionala skillnaderna mellan dem som tror att de skulle klara av att starta företag är förhållandevis små (tabell 27). Andelen varierar mellan 87 och 78 procent, där Stockholms län har den högsta andelen och Örebro län den lägsta. Höga andelar finner vi även i Skåne och Jämtlands län, där 86 respektive 85 procent av de unga tror att de skulle klara av att starta företag.

Tabell 27 Andel unga som tror att de skulle klara av att starta företag, fördelat på län, år 2008 (procent)

Tror du att du skulle klara av att starta företag?	Ja
Stockholms län	87
Skåne län	86
Jämtlands län	85
Gävleborgs län	85
Västmanlands län	84
Norrbottnens län	84
Gotlands län	84
Östergötlands län	84
Västerbottens län	84
Dalarnas län	83
Västernorrlands län	83
Uppsala län	83
Hallands län	83
Västra Götalands län	81
Kalmar län	80
Jönköpings län	80
Värmlands län	80
Kronobergs län	80
Blekinge län	80
Södermanlands län	79
Örebro län	78

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Skolan och företagande

För att öka ungas kunskap och intresse för företagande är det främst på olika nivåer och delar av utbildningsväsendet satsningar på entreprenörskap genomförs. Hur väl lyckas skolan realisera målen för dessa satsningar? I vilken utsträckning har man lyckats uppmuntra de unga att bli företagare och bidra till att förmedla kunskap om företagande? I det här kapitlet redovisas resultat kring skolans betydelse för ungas uppfattning om företagande.

Vägledning och stimulans om företagande är betydelsefullt

Drygt en tredjedel av samtliga unga uppger att de genom skolutbildningen fått en uppfattning om hur det är att driva företag. Ungefär lika stor andel anser att de i skolan uppmuntrats till att bli företagare (tabell 28).

Andelen män som fått en uppfattning i skolan om hur det är att driva företag är 40 procent, motsvarande andel bland kvinnor och utlandsfödda är 33 procent. När det gäller uppmuntran att driva företag är det återigen främst män och de som är födda i Sverige som har de högsta andelarna. Den lägsta andelen återfinns bland utlandsfödda, där 29 procent anser att de uppmuntrats till att bli företagare i skolan.

Tabell 28 Andel unga som genom skolan fått kunskap om eller uppmuntran att driva företag, fördelat på kön och härkomst, år 2008 (procent)

Grupp	Kunskap ⁶	Uppmuntran ⁷
Kvinnor	33	33
Män	40	37
Födda utomlands	33	29
Födda i Sverige	37	36
Samtliga	36	35

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

⁶ Tycker du att du genom skolutbildningen fått en uppfattning om hur det är att driva företag?

⁷ Har du i skolan uppmuntrats till att bli företagare?

Gymnasieskolan bäst på att förmedla kunskap om företagande

Ungefär var fjärde ung person uppger att de fått en uppfattning om företagande från skolan. I undersökningen får dessa även svara på när under sin skolgång de fått mest kunskap om företagande (tabell 29). Ungefär åtta av tio uppger då gymnasieskolan. En mycket liten andel, 3 procent, anger att de fått en uppfattning om företagande från grundskolan. För universitet och högskola är motsvarande andel en av fem.

Tabell 29 Under vilken del av skolutbildningen har du fått uppfattning om företagande, år 2008

Från vilken del av skolutbildningen har du fått uppfattning om företagande?	Procent
Grundskolan	3
Gymnasieskolan	79
Universitet och högskola	18

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Arbetet i skolan påverkar inställningen till företagande

Det finns regionala skillnader när det gäller hur unga anser att skolan uppmuntrar till respektive gett dem en uppfattning om företagande (tabell 30). Jämför vi länen finner vi att andelen varierar mellan 46 och 28 procent. Den högsta andelen finns i Jämtlands och den lägsta i Uppsala län.

Tabell 30 Andel unga som anser att de fått uppfattning om företagande från skolan, fördelat på län, år 2008

Uppfattning	Procent
Jämtlands län	46
Gotlands län	45
Jönköpings län	45
Blekinge län	42
Västernorrlands län	42
Södermanlands län	42
Värmlands län	40
Norrbottnens län	40
Kalmar län	40
Hallands län	40
Dalarnas län	39
Västra Götalands län	38
Gävleborgs län	38
Östergötlands län	36

Kronobergs län	36
Skåne län	36
Västmanlands län	35
Örebro län	34
Västerbottens län	34
Stockholms län	32
Uppsala län	28

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Uppmuntran – viktigt men inte avgörande

Det finns andra regionala skillnader i om skolan uppmuntrar till företagande än om den gett de unga en uppfattning om företagande. Andelen som anser att skolan uppmuntrar företagande ligger mellan 46 och 30 procent (tabell 31). Den högsta andelen finns i Gotlands län och den lägsta i Uppsala län. Många av de län som är bra på att ge eleverna en uppfattning om företagande är enligt de unga också bra på att uppmuntra till företagande. Till exempel så anger lägst andel att de fått uppmuntran till företagande i Uppsala län som också har lägst andel som uppgett att de fått en uppfattning om företagande från skolan. Det är värt att notera att Uppsala län också har den lägsta andelen som kan tänka sig att bli företagare (se tabell 8).

Tabell 31 Andel unga som anser att de fått uppmuntran i företagande från skolan, fördelat på län, år 2008

Uppfattning	Procent
Gotlands län	46
Kalmar län	44
Jämtlands län	43
Jönköpings län	42
Dalarnas län	41
Västernorrlands län	40
Värmlands län	40
Kronobergs län	39
Södermanlands län	39
Hallands län	38
Norrbottnens län	38
Gävleborgs län	38
Östergötlands län	36
Västra Götalands län	35
Örebro län	35
Blekinge län	34

Västmanlands län	34
Skåne län	33
Uppsala län	32
Västerbottens län	32
Stockholms län	30

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Entreprenörskap i skolan spelar roll

Skolans betydelse för dem som helst vill vara företagare är förhållandevis stor (tabell 32). Ett generellt mönster är att unga som är positiva till att bli företagare i högre grad än dem som inte kan tänka sig bli företagare också uppger att de fått uppfattning om och uppmuntran till företagande från skolan. Bland dem som fått kunskap och uppmuntran från skolan kan omkring åtta av tio kan tänka sig att bli företagare. Motsvarande andel bland dem som inte upplever sig ha fått någon uppfattning eller uppmuntran är cirka sju av tio. Mönstret är detsamma om vi ser till var man helst vill arbeta, där andelen positiva är högre bland dem som anser sig ha fått en uppfattning om och uppmuntran till att bli företagare i skolan.

Tabell 32 Andel unga som kan tänka sig att bli respektive helst vill vara företagare, fördelat på uppfattning och uppmuntran i skolan, år 2008 (procent)

Uppfattning	Kan tänka sig bli företagare	Vill helst vara företagare
Uppfattning om företagande från skolan	79	41
Ej uppfattning om företagande från skolan	71	36
Uppmuntran		
Uppmuntran att bli företagare i skolan	81	43
Ej uppmuntran att bli företagare i skolan	70	35

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Mer populärt bland praktiska utbildningar att helst vara företagare

Det är vanligare att elever från en praktisk utbildning i större utsträckning föredrar att vara företagare. Andelen som helst vill vara företagare är här 42 procent, vilket är högre än genomsnittet bland samtliga unga. För eleverna med teoretisk utbildning är motsvarande andel 34 procent, vilket är lägre än genomsnittet för samtliga unga.

Tabell 33 Vad vill du helst vara, fördelat på utbildningsprofil, år 2008 (procent)

Vad skulle du helst vilja vara	Egen företagare
Teoretisk utbildning	34
Praktisk utbildning	42
Samtliga	38

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Kommer du att bli företagare?

Vad tror då unga om sitt framtida företagande? Kommer de att bli företagare inom de närmsta åren? Att vara positivt inställd till att starta företag och helst se sig som företagare i förhållande till att vara anställd behöver inte betyda att man startar företag i en nära framtid. I undersökningen ställs frågan: "Kommer du att bli företagare de närmaste åren?" där kan de svara och välja mellan om de kommer bli företagare inom ett, fem eller tio år samt om de inte tror att de kommer starta företag. Det är endast de som kan tänka sig att bli företagare som besvarar frågan. Detta kan ses som en indikator på hur många av de unga som i slutändan kan bli företagare.

Företagande på sikt

Resultaten visar tydligt att företagsstarten är något man ser framför sig på ganska lång sikt (tabell 34). Fyra av tio unga svarar att de tror att de kommer bli företagare inom tio år. Endast en liten andel, 6 procent, tror att de kommer bli företagare inom ett år. Drygt en tredjedel tror inte de kommer att starta något företag överhuvudtaget.

Jämför vi olika grupper av unga, finner vi att unga födda utomlands tror att de kommer starta företag inom kortare tid än de andra grupperna. Det finns också en viss könsskillnad i detta avseende. En större andel män än kvinnor tror sig starta företag inom de närmaste fem åren. Det är också en större andel kvinnor som tror att de inte kommer starta företag alls.

Tabell 34 Kommer du att bli företagare de närmaste åren, fördelat på kön och härkomst, år 2008 (procent)

Tror du att du kommer att bli företagare de närmaste åren?	Kvinnor	Män	Födda utomlands	Födda i Sverige	Samtliga
Ja, inom ett år	4	7	10	5	6
Ja, inom fem år	17	22	32	18	20
Ja, inom tio år	39	39	35	39	39
Nej	39	32	23	38	35

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Unga i Stockholm mest positiva på kort och lång sikt

Andelen unga som tror att de kommer att starta företag inom ett till tio år varierar något mellan länen. Den högsta andelen finns i Stockholms län, där 69 procent tror att de kommer bli företagare inom ett till tio år, och den lägsta andelen finns i Västerbottens län där motsvarande andel är 56 procent.

Tabell 35 Kommer du att bli företagare de närmaste åren, fördelat på region, år 2008 (procent)

Län	Starta inom 1–10 år
Stockholms län	69
Södermanlands län	68
Gävleborgs län	68
Västmanlands län	68
Uppsala län	67
Västernorrlands län	67
Gotlands län	66
Hallands län	65
Skåne län	65
Jämtlands län	64
Värmlands län	64
Dalarnas län	63
Norrbottnens län	63
Västra Götalands län	62
Östergötlands län	62
Jönköpings län	61
Kalmar län	60
Örebro län	57
Kronobergs län	57
Blekinge län	57
Västerbottens län	56

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008".

Förändring över tid

Undersökningen syftar till att kartlägga attityder till företagande bland personer mellan 18 och 30 år. Nedan följer en rad tabeller där vi redovisar hur svarsfördelningen förändrats över tid. Vi beskriver bland annat hur inställningen till företagande har förändrats över tid och skillnader i utveckling mellan olika grupper av unga samt regionala skillnader i hur inställningen till företagande utvecklats. Många entreprenörskapsfrämjande insatser har genomförts sedan 2003, merparten inom skolväsendet. Mot denna bakgrund redovisas också utvecklingen i de indikatorer som rör ungas uppfattning om skolans betydelse inställningen till företagande.⁸

Fler unga vill vara företagare

Andelen unga som kan tänka sig att bli företagare har ökat från 71 procent 2003 till 74 procent 2008 (tabell 31). Särredovisar vi förändringen på olika grupper av unga finner vi att andelen som kan tänka sig att bli företagare förändrats positivt i alla grupper, men förändringens storlek skiljer sig. Den relativa förändringen har varit större bland kvinnor än bland män, från 63 till 67 procent respektive från 78 till 81 procent. Dessa förändringar är statistisk säkerställda. Vidare är den relativa förändringen något större bland svenskfödda än bland utlandsfödda, 5 procent respektive 2 procent. Förändringen bland svenskfödda är statistisk säkerställd, medan den för utlandsfödda ligger inom den statistiska felmarginalen.

⁸ Urvalet i undersökningarna 2008 och 2004 har varit större och möjliggjort jämförelser av svaren på länsnivå mellan dessa år. För de frågor som inte har länsjämförelser jämförs 2008 med 2003. I tabellerna redovisas även den relativa förändringen mellan åren för att se hur mycket andelarna minskat eller ökat samt om skillnaderna är säkerställda eller inte. På grund av begränsningar av urvalet på länsnivå redovisas den säkerställda skillnaden med 10 procents felmarginal. För övriga jämförelser redovisas den säkerställda skillnaden med 5 procents felmarginal.

Tabell 36 Andel unga som kan tänka sig att bli företagare, fördelat på kön och härkomst, år 2003–2008 (procent)

Grupp	2003	2008	Relativ förändring	Säkerställd skillnad*
Kvinnor	63	67	6	Ja
Män	78	81	3	Ja
Födda utomlands	70	72	2	Nej
Födda i Sverige	71	74	5	Ja
Samtliga	71	74	4	Ja

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008". * Förändringen mellan 2003 och 2008 har studerats.

Det finns relativt stora regionala skillnader i hur andelen unga som kan tänka sig att bli företagare har utvecklats över tid. I majoriteten av Sveriges län har andelen som är positiva till att bli företagare ökat. Men i drygt en tredjedel av länen har utvecklingen varit negativ, det vill säga andelen positiva har minskat mellan 2004 och 2008. Den största ökningen av andelen unga som kan tänka sig att bli företagare finns i Värmlands län där man haft en relativ förändring på 8 procent. Den största minskningen av andelen positivt inställda till att bli företagare finns i Uppsala län med en relativ förändring på minus 10 procent. Andra län där andelen positiva ökat mycket under perioden är Västmanlands län, Gävleborgs län, Kalmar län och Jämtlands län. Förutom Uppsala län tillhör även Jönköpings län, Östergötlands län och Skåne län dem som haft den största minskningen av andelen unga som kan tänka sig att bli företagare.

Tabell 37 Andel unga som kan tänka sig att bli företagare, fördelat på län, år 2004–2008 (procent)

Kan tänka sig bli företagare Län	2004	2008	Relativ förändring 2004–2008	Säkerställd skillnad*
Värmlands län	68	73	7	Ja
Västmanlands län	71	76	7	Ja
Gävleborgs län	70	74	6	Nej
Kalmar län	71	75	5	Nej
Jämtlands län	74	78	5	Nej
Stockholms län	78	81	4	Nej
Hallands län	75	78	4	Nej
Västernorrlands län	73	76	4	Nej
Västerbottens län	70	72	3	Nej
Gotlands län	74	76	3	Nej
Dalarnas län	72	74	2	Nej

Kronobergs län	70	72	2	Nej
Blekinge län	69	69	1	Nej
Södermanlands län	74	72	-2	Nej
Örebro län	73	69	-4	Nej
Norrbottnens län	74	71	-4	Nej
Östergötlands län	77	72	-6	Nej
Västra Götalands län	74	70	-6	Nej
Jönköpings län	72	68	-6	Nej
Skåne län	79	74	-7	Ja
Uppsala län	74	67	-10	Ja

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008". * Förändringen mellan 2004 och 2008 har studerats.

Unga som arbetar inom den privata sektorn står för de största ökande relativa förändringarna i inställningen till att kunna tänka sig bli företagare. För gruppen arbetslösa har också den relativa förändringen ökat, dock är inte skillnaden säkerställd. Anställda inom offentlig sektor har haft ungefär samma inställning till att bli företagare sedan 2003.

Tabell 38 Andel unga som kan tänka sig att bli företagare, fördelat på nuvarande sysselsättning, år 2003–2008 (procent)

Grupp	2003	2008	Relativ förändring	Säkerställd skillnad*
Studerar på gymnasiet	77	75	-3	Nej
Studerar på högskola	75	76	1	Nej
Anställd i mindre företag	73	79	9	Ja
Anställd i större företag	69	77	11	Ja
Anställd inom offentlig sektor	59	59	-1	Nej
Arbetslös	70	76	8	Nej
Samtliga	71	74	4	Ja

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008". * Förändringen mellan 2003 och 2008 har studerats.

Fler vill hellre vara företagare än anställd

Vad gäller andelen unga som helst vill vara företagare kan vi säkerställa att den relativa förändringen för samtliga grupper är stor (tabell 39). Den relativa förändringen för unga som helst vill vara företagare är 31 procent mellan 2003 och 2008. Förändringen har varit något större bland kvinnor än bland män. Ökningen är också betydligt större bland svenskfödda än bland utlandsfödda. Dock är inte skillnaden för utlandsfödda säkerställd.

Tabell 39 Andel unga som helst vill vara företagare, fördelat på kön och härkomst, år 2003–2008 (procent)

Grupp	2003	2008	Relativ förändring	Säkerställd skillnad*
Kvinnor	23	30	30	Ja
Män	35	45	29	Ja
Födda utomlands	37	43	16	Nej
födda i Sverige	28	37	32	Ja
Samtliga	29	38	31	Ja

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008". * Förändringen mellan 2003 och 2008 har studerats.

Värmlands län är det län som har den största relativa förändringen i antalet positivt inställda till att helst vara företagare (tabell 40). Precis som vid frågan om unga kan tänka sig att bli företagare är Värmland det län som har den största positivt relativa förändringen. För samtliga län är de relativa förändringarna stora vilket betyder att allt fler ungdomar i länen helst ser sig som företagare i förhållande till att vara anställd. Att ett län har lägre relativa förändringar behöver inte innebära andelen som helst vill vara företagare är låg, som i till exempel Stockholms län.

Tabell 40 Andel unga som helst vill vara företagare, fördelat på län, år 2004–2008 (procent)

Län	2004	2008	Relativ förändring	Säkerställd skillnad*
Värmlands län	23	39	74	Ja
Västerbottens län	22	36	67	Ja
Kalmar län	24	40	67	Ja
Västernorrlands län	25	41	66	Ja
Hallands län	28	44	59	Ja
Västmanlands län	25	39	57	Ja
Södermanlands län	28	42	52	Ja
Jämtlands län	28	42	51	Ja
Gotlands län	28	42	50	Ja
Norrbottnens län	28	40	44	Ja
Dalarnas län	27	39	41	Ja
Gävleborgs län	28	39	39	Ja
Jönköpings län	28	38	38	Ja
Östergötlands län	29	39	34	Ja
Örebro län	28	37	34	Ja
Blekinge län	26	34	31	Ja

Skåne län	30	38	30	Ja
Västra Götalands län	28	34	23	Nej
Uppsala län	24	29	21	Nej
Stockholms län	33	39	19	Nej
Kronobergs län	28	32	14	Nej

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008". * Förändringen mellan 2004 och 2008 har studerats.

För unga som helst vill vara företagare kan vi säkerställa de relativa förändringarna för nästan samtliga grupper utifrån sysselsättning (tabell 41). Utifrån nuvarande sysselsättning har andelen som helst vill vara företagare ökat avsevärt. Den största ökningen i relativ förändring står anställda inom offentlig sektor och unga på gymnasial nivå för. Anställda inom den privata sektorn är fortfarande den grupp som tillsammans med arbetslösa helst ser sig som företagare.

Tabell 41 Andel unga som helst vill vara företagare, fördelat på nuvarande sysselsättning, år 2003–2008 (procent)

Grupp	2003	2008	Relativ förändring	Säkerställd skillnad*
Studerar på gymnasiet	27	38	40	Ja
Studerar på högskola	23	28	22	Nej
Anställd i mindre företag	37	44	20	Ja
Anställd i större företag	29	39	33	Ja
Anställd inom offentlig sektor	20	28	41	Ja
Arbetslös	29	38	33	Ja
Samtliga	29	38	31	Ja

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008". * Förändringen mellan 2003 och 2008 har studerats.

Skolan fortsätter spela en viktig roll

Skolan har en central roll som kunskapsspridare till unga. Det gäller också senare års entreprenörskapsatsningar. Därför är det intressant att följa förändringar i den bild av och uppfattning om företagande som förmedlats. I samtliga årgångar av Entreprenörskapsbarometern har de unga tillfrågats om de anser att skolan uppmuntrat till respektive gett en uppfattning om hur det är att driva företag.

Av tabell 40 framgår att den relativa förändringen bland andelen unga som anser att de fått en uppfattning om hur det är att driva företag förändrats positivt med 13 procent mellan 2003 och 2008. Vi kan också konstatera att

den positiva förändringen gäller både kvinnor och män. Bland utlandsfödda har dock andelen minskat mellan 2003 och 2004, medan den ökat bland svenskfödda. Förändringarna över tid är säkerställda i samtliga grupper med undantag av den ökning vi sett bland kvinnor samt minskningen hos utlandsfödda, där förändringen ligger inom den statistiska felmarginalen.

Tabell 42 Har du genom skolan fått en uppfattning om att driva företag, fördelat på kön och härkomst, år 2003–2008 (procent)

Grupp	2003	2008	Relativ förändring	Säkerställd skillnad*
Kvinnor	31	33	6	Nej
Män	34	40	18	Ja
Födda utomlands	39	33	-15	Nej
Födda i Sverige	32	37	16	Ja
Samtliga	32	36	13	Ja

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008". * Förändringen mellan 2003 och 2008 har studerats.

Skolans inflytande har ökat även när det gäller om skolan spelat en roll i att uppmuntra till företagande. Tabell 28 visar att det år 2003 var 28 procent av de unga som ansåg att de genom skolan uppmuntrats till att bli företagare. År 2008 var andelen 35 procent, vilket innebär en relativ ökning på 25 procent. Den positiva utvecklingen gäller i samtliga grupper, som jämförs i tabell 41, utom bland utlandsfödda där andelen minskat. Denna minskning ligger dock inom den statistiska felmarginalen.

Tabell 43 Har du genom skolan uppmuntrats att bli företagare, fördelat på kön och härkomst, år 2003–2008 (procent)

Grupp	2003	2008	Relativ förändring	Säkerställd skillnad*
Kvinnor	27	33	22	Ja
Män	29	37	28	Ja
Födda utomlands	26	29	12	Nej
Födda i Sverige	29	36	24	Ja
Samtliga	28	35	25	Ja

Källa: Nutek "Entreprenörskapsbarometern 2008". * Förändringen mellan 2003 och 2008 har studerats.

Slutsatser

Alltmer positiva attityder till företagande bland unga

Efter att Entreprenörskapsbarometern genomförts under sex år kan vi konstatera att det finns en stabilitet i resultatet att unga i Sverige har en positiv inställning till företagande. Ungefär tre av fyra unga kan tänka sig att bli företagare. Sedan undersökningen genomfördes första gången 2003 har vi sett en ökning av både andelen som kan tänka sig att bli företagare och andelen helst vill vara företagare. Ökningen är bred och omfattar såväl kvinnor som män, svenskfödda som utlandsfödda. Ökningen har dock varit särskilt stor bland kvinnor och bland unga födda i Sverige.

Positiva attityder till företagande dominerar alltså bland unga, det gäller samtliga grupper vi följer i undersökningen. Det finns dock vissa skillnader mellan grupperna. Ett mönster som tycks vara stabilt över tid är att män är mer positiva till företagande än kvinnor och att utlandsfödda är mer positiva till företagande än svenskfödda. Men eftersom de största ökningarna under tidsperioden skett bland kvinnor och svenskfödda, kan skillnaderna hålla på att jämnas ut.

Inställningen till företagande varierar med ålder

År 2004 genomfördes Entreprenörskapsbarometern riktad till befolkningen i stort (18 till 70 år), inte bara unga. Resultat från den undersökningen pekar på att det finns ett tydligt samband mellan ålder och inställningen till att bli företagare. De mest positiva attityderna återfanns bland unga och andelen positiva minskade med stigande ålder. Till en del kan detta antas spegla att äldre personer är mer rotade i sin sysselsättning. Om de inte redan är företagare kan steget att byta från anställning till företagande vara större än det är hos unga som inte ännu fått en stabil position på arbetsmarknaden. Men de stora skillnaderna mellan åldersgrupperna kan också peka på att tidsandan faktiskt har förändrats och att dagens unga i högre grad ser företagande som ett möjligt och attraktivt sysselsättningsalternativ. På senare år har också flera olika entreprenörskapsåtgärder genomförts med unga som främsta målgrupp, bland annat inom Nuteks entreprenör-

skapsprogram. Det är troligt att detta har påverkat ungas inställning till att bli företagare, även om det är omöjligt att uppskatta exakt hur stor effekt dessa satsningar haft.

Tidig företagsstart är inte alltid målet

Vi har tidigare redovisat siffror över hur vanligt det är att vara företagare i olika åldersgrupper. Det visar sig där att andelen företagare bland unga är förhållandevis låg, vilket kan tyckas vara paradoxalt mot bakgrund av de positiva attityderna till företagande bland unga. Att bli företagare är dock ett mer långsiktigt projekt som ofta kräver olika förkunskaper, kapital och tidigare branscherfarenhet. Som regel är det en god idé att samla erfarenheter och kunskap genom utbildning och som anställd innan man startar företag. Till exempel ser vi från resultaten att de som är mest positiva till att helst vara företagare är unga som är sysselsatta inom den privata sektorn – det kan bero på att de har insikter i hur företag drivs. Resultat från Entreprenörskapsbarometern visar också att de flesta unga som kan tänka sig att bli företagare tror att de kommer att bli företagare först längre fram i tiden, inom en tioårsperiod.

Kvinnor tenderar också att ha en mer positiv inställning till företagande ju yngre de är medan det för männen är tvärtom. Detta skulle kunna avspegla hur familjebildande påverkar kvinnor i den utsträckningen att de har ett ökat behov av en trygg anställning ju äldre de blir. Skillnaden mellan män och kvinnors syn på vad man helst vill vara kan också återge de skillnader som i dag finns på arbetsmarknaden. Kvinnor arbetar i större utsträckning än män i den offentliga sektorn och befinner sig därmed längre från tanken om att starta ett företag.

Satsningar på entreprenörskap bland unga har inte som främsta syfte att unga ska starta företag tidigt i karriären. De ska få kunskap om och en positiv syn på företagande vilket ökar sannolikheten att de startar företag längre fram i livet. Enligt ITPS årliga nyetableringsstatistik är medelåldern på dem som startar företag 41 år.

Skolan viktig för ungas inställning till företagande

Resultat från Entreprenörskapsbarometern visar tydligt att skolan påverkar inställningen till företagande bland unga. De som anser att skolan uppmuntarat dem till företagande och förmedlat en uppfattning om hur det är att driva företag är mer positiva till att själva bli företagare än de som anser

att skolan inte gjort det. Ett intressant exempel i årets barometer är när vi jämför skolans arbete med företagande länsvis. Unga i Uppsala län anger att de inte får kunskap och uppmuntran från skolan om företagande till andelen som kan tänka sig att bli företagare och de är också minst positiva till att bli företagare. Sambandet mellan skolans arbete och andelen positiva ungdomar får därmed stöd.⁹

Den nationella strategin

Entreprenörskapsbarometern har genomförts sedan 2003 och det nationella programmet för att främja entreprenörskap i grund- och gymnasieskolan samt på universitet och högskolan har drivits mellan åren 2005 och 2008.

Nutek har idag en utvecklad och fungerande metodik för entreprenörskapsarbetet då det gäller att främja positiva attityder till entreprenörskap samt att främja nystart av företag. Nutek har under de senaste tio åren arbetat mycket med ”entreprenörskap i utbildningssystemet” och besitter därmed en hel del kunskap på området. Inom ramen för det nationella entreprenörskapsprogrammet har ett hundratal projekt runt om i landet genomförts, vilket bland annat har resulterat i att intresset för och kunskaperna om entreprenörskap hos unga på grund-, gymnasieskola samt universitet och högskola har ökat. Dessutom har programmet legat till grund för strukturella förändringar i form av att till exempel entreprenörskapsutbildningar har permanentats på lärosätena. Arbetet med att skapa en positiv uppfattning om företagande och uppmuntra till entreprenörskap fortskrider runt om i landet. Resultaten från de olika årens entreprenörskapsbarometrar påvisar att personer mellan 18–30 år i Sverige får en alltmer positiv inställning till företagande. Under hösten 2008 kommer regeringen att lansera en nationell strategi för entreprenörskap i utbildningssystemet som förstärker det arbete som pågår i landet vad gäller att öka intresset för och kunskaperna om att entreprenörskap och företagande.

⁹ Mer om skolans arbete och bakgrunden till arbetet kan man läsa i Bilaga 1: Att arbeta med entreprenörskap i skolan.

Att arbeta med entreprenörskap i skolan

*”Ungdomar ska uppmuntras att utveckla entreprenörskap och framväxten av unga entreprenörer ska gynnas”.*¹⁰

Att påverka och informera unga om att starta företag är en uppgift som skolan och utbildningsväsendet driver. Genom skolan kan undervisningen kopplas till frågor kring företagande och entreprenörskap och utveckla eleverna och deras framtida möjligheter i arbetslivet som företagare eller arbetstagare. Ett entreprenöriellt lärande fokuserar på att utveckla elevernas motivation och kreativitet samt att stärka egenskaper som ansvar, samarbetsförmåga och problemlösning.

Att tydligare införliva entreprenörskap i undervisningen har sin grund i att det i mars 2005 i Europeiska rådet antogs ett främjande av entreprenörskap bland unga som en av de viktigaste delarna i vad som kommit att bli den Europeiska Ungdomspakten. Antagandet av den Europeiska ungdomspakten innebär att EU-länderna ska ta vara på unga som en resurs i arbetet med Lissabonstrategin. Målet är att utifrån ett ungdomsperspektiv utveckla EU till världens mest konkurrenskraftiga och dynamisk kunskapsbaserade ekonomi.¹¹

Hur skolan förmedlar kunskap om företagande

Utifrån skolans stärkta roll som kunskapsförmedlare av företagande har ungdomspakten delat upp vad införlivandet av entreprenörskap i undervisningen på fyra olika nivåer¹² ska innehålla:

Primär nivå (under 14 år): Undervisningen ska innehålla företagsrelaterade program där kreativitet, innovation och kunskap om företagande kombineras. Syftet är att: ”Man bör uppmärksamma fördelarna med att lära ut grundläggande entreprenörskunskap på de tidiga utbildningsstadierna”.

¹⁰ Den Europeiska ungdomspakten

¹¹ Ibid.

¹² Europeiska Gemenskapernas Kommission: Främja entreprenörstänkande genom utbildning och lärande.

Sekundär nivå (över 14 år): På sekundär nivå ska undervisningen främjas genom ”learning by doing” där eleverna får erfarenhet av företagande genom praktiska aktiviteter och projekt. Till exempel kan det i läroplanen finnas utrymme för att införa entreprenörskap i ämnena samhällskunskap, geografi och ekonomi. I yrkesinriktade utbildningar blir även införandet av entreprenörskap viktigt då eleverna där oftast har närmre till arbetslivet och genom ”learning by doing” tidigare kan starta sitt företag. Syftet är att: ”Inom utbildningen på sekundär nivå bör eleverna göras uppmärksamma på de karriärmöjligheter egenföretagande och entreprenörskap kan erbjuda”.

Entreprenörskap inom högre utbildning (universitet och högskolor): På högskolor och universitet menar pakten att man i högre utsträckning än tidigare ska använda entreprenörskap i kursplanen. Högskolors och universitets inriktning på forskning och expertis ska genom ett ökat fokus på entreprenörskap göra det möjligt att kommersialisera studenternas idéer med till exempel olika avknoppningsföretag från utbildningen.

Undervisning (lärare): I skolan och för lärarna är det viktigt att skolan är en miljö som uppmuntrar entreprenörskap. Till exempel att det i skolornas läroplaner ska finnas ett utbildningsmål där entreprenörskap ingår på alla nivåer och att man i större utsträckning än tidigare ska samarbeta mellan utbildningsinstitutioner, det lokala samhället och företag. Pakten slår fast att: ”Skolorna bör uppmuntras att införa aktiviteter och program som främjar företagandemiljön...”. Även myndigheter ska aktivt arbeta med att göra skolor, rektorer och lärare positivt inställda till utbildning i entreprenörskap. Olika organisationer som arbetar med företagsrelaterade frågor ska få mer stöd då de effektivt ”sprider företagandemiljön i skolor” och bygger relationer mellan skola och näringsliv. Organisationerna kan bilda partnerskap mellan privata och offentliga aktörer, vilket är något pakten ser som avgörande för utvecklingen av utbildning i entreprenörskap.

Nuteks entreprenörskapsprogram

Skolans roll som förmedlare av att införliva entreprenörskap i undervisningen har som vi ser ett tydligt fokus. De olika utbildningsnivåerna unga går igenom ska präglas av att ha ett entreprenörskapsperspektiv där skolan skapar uppfattning och uppmuntran om företagande åt eleverna. Skolan kan hjälpa eleverna att skapa en uppfattning om vad företagande innebär men även uppmuntra unga att ta steget och bli företagare. Nutek har mellan 2005 och 2007 i samverkan med andra myndigheter och organisationer

genomfört ett nationellt program för att främja entreprenörskap i grund- och gymnasieskolan samt högskolan. Programmet syftade till att öka andelen entreprenöriella individer i samhället för att på längre sikt få fler företag och starkare regioner. Programmet bestod av fyra olika delar som syftade till att genomföra aktiviteter som bidrar till förändrade attityder gentemot företagande och entreprenörskap:

**Delprogram 1:
Entreprenörskap inom
grund- och gymnasieskola**

**Delprogram 2:
Entreprenörskap inom
universitet och högskola**

**Delprogram 3:
Kompetensutveckling av rådgivare
och näringslivutvecklare**

**Delprogram 4:
Regionala entreprenör-
skapsprogram**

Lärdomar från programmet

Ett sätt att förklara skillnaderna i hur framgångsrikt i arbetet med frågor kring entreprenörskap och företagande i skolan är att studera hur arbetet utifrån de fyra olika delprogrammen och de lärdomar som dragits från insatserna.

Identifiera problem och utmaningar regionalt

Författarna till boken ”Entreprenörskap i stort och smått – lärdomar från det nationella entreprenörskapsprogrammet” från 2008 pekar på hur viktigt det är att förankra arbetet med företagande i skolan till den regionala kontexten. Författarna menar att arbetet med entreprenörskap och unga kräver att de strategier man arbetar med ska vara anpassade och förankrade i det lokala samhället. Att få varje region att arbeta med entreprenörskap hos ungdomar ställer därför krav på en god omvärldsanalys där det går att identifiera vilka insatserna ska vara. I till exempel Västernorrland har attityden till att driva företag varit låg och man behöver där till att börja med arbeta med attityder medan det i till exempel Västra Götaland handlar om att skapa strukturer för kunskap och informationsutbyte som till exempel rådgivning vilket främjar entreprenörskap. De identifierade problemen och utmaningarna sätter förutsättningarna och förhoppningarna för visionen med de regionala entreprenörskapsprogrammen.

Behovsanpassa rådgivningen

Precis som strategierna ska vara väl förankrade regionalt bör även rådgivarnas roll reformeras för att rådgivare ska kunna möta de ungas behov av kunskap, metoder och olika gruppers särskilda behov. Organisationer och rådgivare har olika ekonomiska och organisatoriska förutsättningar vilket gör att de insatser som har gjorts att kompetensutveckla rådgivare skiljer sig. Vad som kan känneteckna en kompetensutveckling för rådgivare är att som i Entree- Entreprenörstöd med effekt, i Östergötland, fokusera på tre områden i tre olika steg. Det första steget, ögonöppnarutbildningar, syftade till att utbilda rådgivarna i jämställdhet och genus. Steg två var att se över den egna rådgivarverksamheten och anpassa den till det man lärt sig i steg ett. I steg tre skulle sedan förändringarna man tagit fasta på implementeras i rådgivningen.

Revidera PRAO-verksamheten

Ett exempel i arbetet med entreprenörskap inom grund- och gymnasieskola från boken är att det inom PRAO-verksamheten går att utveckla denna mot att ha en mer entreprenöriell profil. På Fryxellska skolan i Västerås upptäckte man till exempel att det fanns ett stort missnöje med det rådande PRAO-systemet. Dels fanns det för få platser åt eleverna dels fick eleverna själva ”jaga” platser genom egna kontakter. Kommunens erbjudande av platser tenderade också att vara för ensidigt och stärka givna könsroller som att till exempel fler flickor sökte sig till barnomsorg än män. Missnöjet ledde till att man startade ett projekt som inriktade sig på att bland annat öka elevernas nyfikenhet på entreprenörskap och ge företagare en möjlighet att för eleverna ge en insikt om företagandets villkor. Projektet har till exempel resulterat i att eleverna har fadderföretag som involveras i undervisningen samt att skolan har byggt upp ett nätverk med företag, organisationer och samhällsinstitutioner.

Kommersialisera studenternas kunskaper

Insatserna som genomförts på universitet och högskola har varit att få fler studenter och lärare att tänka i entreprenöriella banor. Att starta nya utbildningar inom entreprenörskap har också varit ett steg i att förankra arbetet med att få entreprenörskap att bli en tydligare del av den traditionella akademien. Olika högskolor och universitet har haft lättare än andra att implementera det entreprenöriella tänkandet som en del av undervisningen. Vilket angreppssätt som väljs kan bero på om utbildningen är teoretisk eller praktisk eller hur väl det går att anpassa kunskaperna om företagande till utbildningens syfte.

På till exempel Konstfack har man valt en praktisk ingång, där det redan finns en stor grupp som blir egenföretagare. Här har entreprenörssatsningen fokuserat på att ge studenterna de grundläggande kunskaperna i att starta företag som att till exempel skriva en affärsplan då det gör att studenterna förhoppningsvis kan bli mer framgångsrika.

Inom discipliner där det inte är lika självklart att tänka i banor av företagande blir inriktningen att få studenterna mer entreprenöriella annorlunda. Inom vårdprofessionen på Borås högskola fanns ett underskott av intresse för entreprenörskap hos studenterna. Här fick man börja i andra änden, att skapa intresse och uppmuntran för företagande, och försöka odla ett entreprenöriellt tänkande hos studenterna.

Ett tredje exempel på hur studenters kunskaper kan kommersialiseras skedde vid centrum för medicinska innovationer på Karolinska Institutet genom att erbjuda studenter möjligheter till nätverk och kunskap snarare än att göra det till en obligatorisk del av utbildningen. Med en tydlig inriktning mot en ökad samverkan mellan högskola och näringsliv är tanken att skapa nätverk för studenterna där nya produkter, tjänster och service kommer vården tillgodo.

Fakta om undersökningen

Population och urval

På uppdrag av Nutek har SCB genomfört telefonintervjuer med personer mellan 18 till 30 år i ett riksurval. Syftet med undersökningen har varit att få kunskap om inställningen till företagande och entreprenörskap bland unga människor.

SCB har utfört urval och datainsamling medan Nutek levererat frågeformulär och informationsmaterial.

Populationen utgörs av samtliga personer i åldern 18–30 år som vid mättilfället var folkbokförda i Sverige. Som urvalsram har Registret över totalbefolkningen (RTB) använts. Urvalet är proportionellt stratifierat med avseende på kön och län. Inom strata har det dragits ett obundet slumpmässigt urval (OSU).

Tabell 1 Antal personer i rampopulation fördelade på strata

Län	Män	Kvinnor	Totalt
01	155 742	156 031	311 773
03	28 355	28 789	57 144
04	18 913	17 591	36 504
05	36 185	32 375	68 560
06	26 304	24 282	50 586
07	14 805	13 681	28 486
08	17 162	15 872	33 034
09	4 203	4 093	8 296
10	12 086	9 797	21 883
12	97 747	96 333	194 080
13	20 887	19 815	40 702
14	127 837	121 501	249 338
17	20 325	18 528	38 853
18	21 315	20 738	42 053
19	18 742	17 500	36 242
20	19 969	17 959	37 928
21	19 706	18 098	37 804
22	17 212	15 778	32 990
23	9 256	8 676	17 932
24	23 491	21 985	45 476
25	19 468	16 390	35 858

Tabell 1.1 Fördelning av urvalet på strata

Län	Män	Kvinnor	Totalt
01	297	297	594
03	276	281	557
04	305	283	588
05	302	270	572
06	302	278	580
07	309	286	595
08	289	268	557
09	290	283	573
10	319	259	578
12	297	292	589
13	286	272	558
14	299	284	583
17	305	278	583
18	281	274	555
19	309	288	597
20	304	273	577
21	292	268	560
22	287	264	551
23	277	259	536
24	288	269	557
25	304	256	560
Totalt	6 218	5 782	12 000

Metod och fältarbete

Undersökningen genomfördes under perioden 8 januari – 4 maj 2008.

En vecka innan undersökningen startade, skickades ett missiv ut till samtliga intervjupersoner med information om undersökningens innehåll och syfte. Där informerades även om gällande sekretess.

Urvalet har telefonnummersatts av ett telecombolag. De som saknade telefonnummer, fick tillsammans med missivet en förfrågan om telefonnummer. Dessutom har mycket tid ägnats åt att manuellt ”spåra” de personer, som trots ovan nämnda insatser, saknade eller bytt telefonnummer.

Datainsamlingen har genomförts med datorstödda telefonintervjuer av SCB:s intervjuare. Granskning har utförts i samband med registreringen av intervjuerna. 37 intervjuare medverkade i undersökningen.

Telefonnummersökning och spårning

Urvalet har telefonnummersatts av ett telecombolag. Efter denna telefonnummersättning saknades telefonnummer till 23 procent av urvalspersonerna (2779 personer).

Vi har därför satsat extra stora resurser på att spåra fram telefonnummer – fasta, mobil och/eller arbetstelefon). Vi har t.ex. skickat ett s.k. telefonbrev där de utvalda ombads att notera telefonnummer och den tid som passade dem bäst att bli uppringd på. Med brevet bifogades ett svarskuvert. De hade även möjlighet att ringa eller e-posta ansvarig undersökningsledare på SCB.

Dessutom har mycket tid ägnats åt att manuellt spåra de personer, som trots ovan nämnda insatser, saknade eller bytt telefonnummer.

Spårningskällor vi använt är;

- Eniro för att se om det finns någon med liknande namn på adressen, om det bara finns en abonnent eller om namnet förekommer på annan adress.
- Folkbokföringen för att se om personerna bor kvar på adressen och, om personen är under 25 år, få uppgifter om vilka föräldrarna är.
- Kontrolluppgiftsregistret för att se om man haft något arbete under förra året.
- Försäkringskassan för att se om personen har något registrerat arbete eller andra uppgifter som kan hjälpa oss vidare, t.ex. att man studerar.
- Företagsdatabasen för att se om personen har eget företag.
- Migrationsverket för att se om personen har uppehållstillstånd.

Vid avslutad undersökning var det 8,9 procent av urvalspersonerna som saknade telefonnummer och av dessa saknade 0,3 procent även adress.

Resultat av fältarbetet

Det totala bortfallet utgör ca 30 procent av urvalet. Den dominerande bortfallsorsaken är ”ej anträffade”. Drygt 16 procent av urvalet var ej anträffade. (Se tabell 3.1)

Tabell 2 Resultat av fältarbetet – en översikt

Kategori	Antal	Procent
Urval	12 000	
– övertäckning	163	
	11 837	100,0
Svar	8 308	70,2
	3 529	29,8
<i>därav</i>		
förhindrad medverkan	177	1,5
ej anträffad	1 981	16,7
avböjd medverkan	1 371	11,6

Andelen som ej vill delta i undersökningen ligger på 11,6 procent, vilket är en ökning med nästan tre procentenheter sedan undersökningen 2007. Den huvudsakligen angivna orsaken för att inte deltaga var med hänvisning till frivilligheten (9,6 procent). Studerar man svarandandelen efter kön, så visar det sig att männen svarat i något högre utsträckning än kvinnorna men skillnaden är liten, endast 0,5 procentenheter skiljer. 2007 var skillnaden drygt 5 procentenheter.

När det gäller svarsandelen efter ålder utmärker sig de yngsta i urvalet.

18–20 åringarna har en svarsandel på nästan 75 procent. I övriga åldersklasser varierar svarsandelen från 69,2 procent till 67,6 procent. Fördelningen är i stort lika med 2007.

Som väntat svarar personer födda i Sverige i betydligt högre utsträckning än de som är födda i annat land; 72,8 procent mot 53,2 procent. Det är framför allt ”ej anträffade”, som är den huvudsakliga bortfallsorsaken.

En redovisning fördelad på variablerna kön, födelseland, ålder och län finns som bilaga 4.

Vi kan inte bortse från att bortfallet är en besvärande felkälla.

Den bortfallsskevhet som uppkommer till följd av bortfall beror både på bortfallsandelen och skillnaden mellan bortfallet och de svarande, beträff-

fande den undersökta variabeln. Bortfallsandelen känner vi, men däremot känner vi inte nämnda skillnad.

Övertäckningen består huvudsakligen av personer som har flyttat från Sverige. I 82 fall är det en officiell uppgift, dvs. personen har meddelat flytt till folkbokföringen.

I 61 fall är det en inofficiell uppgift. Det kan t.ex. vara en släkting eller bekant som meddelar att up flyttat eller att vi fått uppgiften från Migrationsverket, att personernas uppehållstillstånd gått ut. Några övertäckningsfall är personer vars uppgifter i RTB var belagda med sekretess och några har avlidit. En detaljerad förteckning över resultatet finns redovisad i bilaga 3.

Undersökningens tillförlitlighet

Samtliga skattningar som redovisats är behäftade med en viss osäkerhet på grund av olika felkällor som uppkommer i undersökningen. För att göra en bedömning av felens betydelse brukar man skilja på urvalsfel och icke-urvalsfel. Urvalsfelen uppstår, som namnet indikerar, till följd av att endast ett urval från rampopulationen undersöks. Icke-urvalsfel brukar i sin tur uppdelas i bortfallsfel och mätfel.

Den osäkerhet som uppstår till följd av att en urvalsundersökning genomförs, brukar ofta uttryckas i form av ett konfidensintervall.

SCB framställer inga tabeller och därmed inga tillhörande konfidensintervall.

En annan potentiell felkälla är mätfel, vilka kan vara såväl slumpmässiga som systematiska. För att reducera risken för att skattningarna ska påverkas för mycket till följd av mätfel, har datamaterialet genomgått olika granskningsåtgärder.

SCB har dock ingen mer specifik uppfattning om eventuella mätfels omfattning eller effekter för denna undersökning. För att utreda detta krävs någon form av evalueringsstudie (till exempel återintervjustudie).

Ulla Holmström/Sixten Lundström

Statistiska centralbyrån

DIH, avdelningen för datainsamling från individer och hushåll

2008-05-15

Enkätformulär

Entreprenörskapsbarometern 2008

F2. Vilket år är du född? _____

F3. Är du född utomlands?

1. Ja
2. Nej

F4. Var du under din uppväxt huvudsakligen bosatt ...

- 1 På landsbygden (Landsbygd eller samhälle med färre än 3 000 invånare)
- 2 I mindre stad (Upp till 50 000 invånare)
- 3 I medelstor stad (50 000 till 300 000 invånare)
- 4 I storstadsområde (över 300 000 invånare) även förorter ingår

F5. Vilken är din högsta avslutade utbildning?

- 1 Grundskola
- 2 Gymnasial utbildning
- 3 Folkhögskola
- 4 Höskoleutbildning kortare än tre år
- 5 Höskoleutbildning, tre år eller längre
- 6 Ingen avslutad utbildning

F5B. Är (var) din gymnasieutbildning huvudsakligen teoretiskt eller praktiskt inriktad?

- 1 Teoretiskt
- 2 Praktiskt

F6. Vilken är din huvudsakliga sysselsättning?

(om föräldraledig eller sjukskriven ange "ordinarie" sysselsättning.)

- 1 Studier – gymnasial utbildning
- 2 Studier – eftergymnasial utbildning
- 3 Anställd i ett litet privat företag med färre än 50 anställda
- 4 Anställd i stort privat företag med 50 eller fler anställda
- 5 Anställd av kommun eller landsting
- 6 Anställd av staten
- 7 Egen företagare
- 8 Arbetslös (inklusive arbetsmarknadspol. åtgärder)
- 9 Värnplikt

F7. Har du någon i familjen, släkten eller i den nära bekantskapskretsen som är företagare?

- 1 Ja
2 Nej
-

F8. Skulle du kunna tänka dig att bli företagare?

- 1 Ja
2 Nej
-

F9. Varför kan du inte tänka dig att bli företagare?

(Ange i vilken utsträckning du instämmer på en skala från 1 till 5, där 1 innebär att du instämmer helt och 5 innebär att du inte instämmer alls. Ringa in ditt svarsalternativ.)

Är det för att ...

F9 A ... du saknar affärsidé?

1	2	3	4	5
Instämmer helt				Inte instämmer alls

F9 B ... eget företagande tar för mycket tid och engagemang?

1	2	3	4	5
Instämmer helt				Inte instämmer alls

F9 C ... eget företagande är för osäkert ekonomiskt?

1	2	3	4	5
Instämmer helt				Inte instämmer alls

F9 D ... eget företagande är för ensamt?

1	2	3	4	5
Instämmer helt				Inte instämmer alls

F9 E ... det är många och krångliga regler att följa som företagare?

1	2	3	4	5
Instämmer helt				Inte instämmer alls

F9 F ... eget företagande innebär mindre trygghet jämfört med anställning?

1	2	3	4	5
Instämmer helt				Inte instämmer alls

F9 G ... det är svårt att få finansiering till företagsstart?

1	2	3	4	5
Instämmer helt				Inte instämmer alls

F9 H ... du inte vet hur man går till väga?

1	2	3	4	5
Instämmer helt				Inte instämmer alls

F9 I ... du saknar intresse för att driva eget företag?

1	2	3	4	5
Instämmer helt				Inte instämmer alls

F10. Vad skulle du helst vilja vara?

- 1 Egen företagare
- 2 Vara anställd i ett litet privat företag med färre än 50 anställda
- 3 Vara anställd i ett stort privat företag med 50 eller fler anställda
- 4 Anställd av kommun eller landsting
- 5 Anställd av staten

F11. Skulle du helst vilja driva företag ensam eller tillsammans med någon eller några andra?

- 1 Ensam
- 2 Tillsammans med annan/andra

F12. Inom vilket område eller bransch skulle du vilja starta företag?

- 1 Kultur/media/design
- 2 Administration/juridik/politik
- 3 Hotell/resor/service
- 4 Vård/omsorg
- 5 Bygg/fastighet
- 6 Kropp/kost/hälsa
- 7 Säkerhet/transporter
- 8 Försäljning/marknadsföring
- 9 Pedagogiska yrken/läraryrken
- 10 IT/telekommunikation
- 11 Djur/natur
- 12 Ekonomi/finans/försäkring
- 13 Industri/mekanik
- 14 Läkemedel
- 15 Annat område/branch

F13. Skulle Du helst starta företaget från grunden eller ta över ett befintligt företag?

- 1 Starta företaget från grunden
- 2 Ta över ett befintligt företag
- 3 Det har ingen betydelse

F14. Skulle Du helst driva företag med eller utan anställda?

- 1 Med anställda
- 2 Utan anställda

F15. Vilka fördelar tycker du att eget företagande har jämfört med att vara anställd? (Ange i vilken utsträckning du instämmer på en skala från 1 till 5, där 1 innebär att du instämmer helt och 5 innebär att du inte instämmer alls. Ringa in ditt svarsalternativ.)

F15 A. Ger bättre möjligheter att förverkliga idéer?

1	2	3	4	5
Instämmer helt				Inte instämmer alls

F15 B. Ger större utrymme för självständigt arbete?

1	2	3	4	5
Instämmer helt				Inte instämmer alls

F15 C. Ger bättre möjligheter att tjäna mycket pengar?

1	2	3	4	5
Instämmer helt				Inte instämmer alls

F15 D. Ger bättre möjligheter till personlig utveckling?

1	2	3	4	5
Instämmer helt				Inte instämmer alls

F15 E. Ger bättre möjligheter att kombinera arbete och privatliv?

1	2	3	4	5
Instämmer helt				Inte instämmer alls

F15 F. Ger högre status?

1	2	3	4	5
Instämmer helt				Inte instämmer alls

F16. Tror du att du kommer bli företagare de närmaste åren?

- 1 Ja, inom ett år
- 2 Ja, inom fem år
- 3 Ja, inom tio år
- 4 Nej

F17. *Tycker du att du känner till vad som krävs för att starta företag?*

- 1 Ja
- 2 Ja, ungefär
- 3 Nej

F18. *Vet du vart du kan vända dig för att få information om att starta företag?*

- 1 Ja
- 2 Nej

F19. *Vart skulle du vända dig för att få information om att starta företag?*

Skulle du vända dig till ...

F19 A. Arbetsförmedlingen

- 1 Ja
- 2 Nej, men känner till arbetsförmedlingen
- 3 Nej, känner inte till arbetsförmedlingen

F19 B. Släkt och vänner som är företagare

- 1 Ja
- 2 Nej

F19 C. Nutek, t.ex. Startlinjen eller Företagarguiden

- 1 Ja
- 2 Nej, men känner till Nutek
- 3 Nej, känner inte till Nutek

F19 D. Skatteverket

- 1 Ja
- 2 Nej, men känner till Skatteverket
- 3 Nej, känner inte till Skatteverket

F19 E. Bolagsverket

- 1 Ja
- 2 Nej, men känner till Bolagsverket
- 3 Nej, känner inte till Bolagsverket

F19 F. Nyföretagarcentrum

- 1 Ja
- 2 Nej, men känner till Nyföretagarcentrum
- 3 Nej, känner inte till Nyföretagarcentrum

F19 G. ALMI företagspartner AB

(Om UP frågar: för ytterligare information se www.almi.se)

- 1 Ja
 - 2 Nej, men känner till ALMI företagspartner
 - 3 Nej, känner inte till ALMI företagspartner
-

F19 H. Kommunens näringslivskontor

- 1 Ja
 - 2 Nej, men känner till Kommunens näringslivskontor
 - 3 Nej, känner inte till Kommunens näringslivskontor
-

F19 I. IFS Rådgivningscentrum

- 1 Ja
 - 2 Nej, men känner till IFS Rådgivningscentrum
 - 3 Nej, känner inte till IFS Rådgivningscentrum
-

F19 J. Lokala kooperativa utvecklingscentra, LKU

(Om UP frågar: för ytterligare information se www.fku.se)

- 1 Ja
 - 2 Nej, men känner till LKU
 - 3 Nej, känner inte till LKU
-

F20. Tycker du att du genom skolutbildningen fått en uppfattning om hur det är att driva företag?

- 1 Ja
 - 2 Nej
-

F21. I vilken del av din skolutbildning har du fått denna uppfattning om hur det är att driva företag?

(Om IP säger sig ha fått en uppfattning i fler än en skolutbildning, fråga vilken del av skolutbildningen som varit viktigast i att ge denna uppfattning.)

- 1 Grundskolan
 - 2 Gymnasieskolan
 - 3 Universitetet/högskolan
-

F22. Har du i skolan uppmuntrats till att bli företagare?

- 1 Ja
 - 2 Nej
-

F23. Tror du att du skulle klara av att starta företag?

- 1 Ja
- 2 Nej

F24. Har du deltagit i någon eller några av följande organisationers aktiviteter?

F24 A. Snilleblixtarna

- 1 Ja
 - 2 Nej
-

F24 B. Finn Upp

- 1 Ja
 - 2 Nej
-

F24 C. Ung Företagsamhet

- 1 Ja
 - 2 Nej
-

F24 D. Drivhuset

- 1 Ja
 - 2 Nej
-

F24 E. Venture Cup

- 1 Ja
 - 2 Nej
-

F24 F. Transfer

- 1 Ja
- 2 Nej

Nuteks regionfamiljer

Nutek delar numera in Sverige i fem regionfamiljer. Regionfamiljerna består av regioner med likartade utvecklingsförutsättningar. Det gör det möjligt att jämföra regioner på ett meningsfullt sätt. I Entreprenörskapsbarometern är dock de fem familjerna sammansatta till tre. I regioncentrum ingår regionfamiljerna större och mindre regioncentrum. Småregioner är sammansatta av regionfamiljerna småregioner med privat och offentlig sysselsättning. Storstadsregionen står kvar som den är.

Tabell 1 Sveriges kommuner indelade i regionfamiljer för Entreprenörskapsbarometern

Storstadsregion	Regioncentrum		Småregioner
Botkyrka	Eskilstuna	Nyköping	Hultsfred
Danderyd	Flen	Oxelösund	Vimmerby
Ekerö	Katrineholm	Gnosjö	Dals-Ed
Gnesta	Vingåker	Värnamo	Bengtstors
Haninge	Kinda	Gislaved	Årjäng
Huddinge	Linköping	Tranemo	Eda
Håbo	Åtvidaberg	Sävsjö	Hagfors
Järfälla	Finspång	Vetlanda	Filipstad
Lidingö	Norrköping	Ydre	Hällefors
Nacka	Söderköping	Tranås	Skinnskatteberg
Norrtälje	Valdemarsvik	Älmhult	Norberg
Nykvarn	Mjölby	Osby	Fagersta
Nynäshamn	Boxholm	Markaryd	Vansbro
Salem	Ödeshög	Ljungby	Malung
Sigtuna	Motala	Västervik	Ljusnarsberg
Sollentuna	Vadstena	Högsby	Smedjebacken
Solna	Aneby	Mönsterås	Ludvika
Stockholm	Mullsjö	Oskarshamn	Ljusdal
Strängnäs	Habo	Gotland	Kramfors
Sundbyberg	Vaggeryd	Vara	Härjedalen
Södertälje	Jönköping	Götene	Torsby
Trosa	Nässjö	Lidköping	Sollefteå
Tyresö	Eksjö	Tanum	Storuman
Täby	Uppvidinge	Strömstad	Malå

Upplands-Bro	Lessebo	Storfors	Lycksele
Upplands-Väsby	Tingsryd	Degerfors	Dorotea
Vallentuna	Alvesta	Karlskoga	Vilhelmina
Vaxholm	Växjö	Orsa	Åsele
Värmdö	Torsås	Älvdalen	Sorsele
Österåker	Mörbylånga	Mora	Arvidsjaur
Enköping	Kalmar	Hedemora	Arjeplog
Heby	Borgholm	Avesta	Överkalix
Knivsta	Nybro	Söderhamn	Övertorneå
Tierp	Emmaboda	Ovanåker	Haparanda
Uppsala	Karlskrona	Bollnäs	Pajala
Östhammar	Ronneby	Nordanstig	Jokkmokk
Staffanstorp	Karlshamn	Hudiksvall	Gällivare
Burlöv	Olofström	Örnsköldsvik	
Vellinge	Östra Göinge	Strömsund	
Kävlinge	Kristianstad	Ragunda	
Lomma	Hässleholm	Bräcke	
Svedala	Bromölla	Krokom	
Skurup	Sölvesborg	Åre	
Sjöbo	Halmstad	Berg	
Hörby	Hylte	Östersund	
Höör	Laholm	Norsjö	
Malmö	Falkenberg	Skellefteå	
Lund	Svenljunga	Kiruna	
Eslöv	Borås	Kristinehamn	
Trelleborg	Ulricehamn	Sunne	
Ystad	Grästorps	Munkfors	
Simrishamn	Mellerud	Säffle	
Tomelilla	Trollhättan	Åmål	
Helsingborg	Vänersborg	Lekeberg	
Svalöv	Uddevalle	Laxå	
Örkelljunga	Färgelanda	Örebro	
Bjuv	Lysekil	Kumla	
Klippan	Munkedal	Nora	
Åstorp	Sotenäs	Lindesberg	
Båstad	Karlsborg	Askersund	
Landskrona	Tibro	Hallsberg	
Höganäs	Skara	Surahammar	
Ängelholm	Skövde	Hallstahammar	
Perstorp	Hjo	Västerås	
Varberg	Tidaholm	Sala	

Kungsbacka	Falköping	Köping
Härryda	Töreboda	Arboga
Partille	Mariestad	Kungsör
Öckerö	Gullspång	Gagnef
Ale	Arvika	Leksand
Lerum	Kil	Rättvik
Bollebygd	Hammarö	Falun
Göteborg	Forshaga	Borlänge
Möndal	Grums	Säter
Kungälv	Karlstad	Älvkarleby
Lilla Edet	Sundsvall	Ockelbo
Alingsås	Härnösand	Gävle
Vårgårda	Nordmaling	Sandviken
Essunga	Bjurholm	Hofors
Stenungsund	Vindeln	Ånge
Tjörn	Robertsfors	Timrå
Orust	Vännäs	Umeå
Mark	Piteå	Älvsbyn
Herrljunga	Boden	Luleå
	Kalix	

Referenser

Hellström, Mia, Sweco Eurofutures (2008), Entreprenörskap i stort och smått, Ordförrådet.

Europeiska Gemenskapernas kommission, Bryssel (13.2.2006)
KOM(2006) 33 slutlig Genomförande av gemenskapens Lissabonsprogram: Främja entreprenörstänkande genom utbildning och lärande.

Den europeiska ungdomspakten, 2008-07-15 <http://www.regeringen.se/content/1/c6/04/76/35/9c680882.pdf>

Böcker och rapporter från Nutek 2006–2008

*Cumulative List of Publications issued by the Swedish Agency for
Economic and Regional Growth 2006–2008*

Nutek har publicerat följande utredningar i bokserien (B).

Nutek has published the following reports from the Booklist (B).

- B 2006:1 Lokal ekonomi för hållbar tillväxt. Ny omarbetad upplaga.
- B 2006:2 Entreprenörskapsbarometern 2005 – unga mer positiva till att bli företagare
- B 2006:3 Att vara sin egen. Unga företagare med utländsk bakgrund – villkor och strategier
- B 2006:4 Storstadsutveckling för nationell tillväxt – ett analysunderlag
- B 2006:5 Storstäder och ekonomisk tillväxt en kunskapsöversikt
- B 2006:6 Service som tillväxtmotor i industriföretag
- B 2006:7 Invadörerna

- B 2007:1 Entreprenörskapsbarometern 2006
- B 2007:2 Företagens framväxt i vård- och omsorgssektorn
- B 2007:3 Prognoser visioner och förhoppningar
- B 2007:4 Entreprenörskapsbarometern 2007

- B 2008:01 De nya affärsinnovationerna

Nutek har publicerat följande utredningar i rapportserien (R).

Nutek has published the following reports from the Reportlist (R).

- R 2006:01 Näringslivets administrativa kostnader på miljöområdet
- R 2006:02 Näringslivets administrativa kostnader på jordbruks- skogsbruks- och fiskeområdet.
- R 2006:03 Näringslivets administrativa kostnader på arbetsrättsområdet

Försäljning sker via www.nutek.se/publikationer eller Nutek, Box 4044, 102 61 Stockholm. Tel 08-681 91 00
Orders: www.nutek.se/publikationer or Nutek, Box 4044, SE-102 61 Stockholm. Phone +46 8 681 91 00

- R 2006:04 Att mäta produktivitetspotentialen – Rapport om Productivity Potential Assessment (PPA)
- R 2006:05 Kapitalförsörjning i småföretag
- R 2006:06 Strategiska projekt inom den regionala utvecklingspolitiken
- R 2006:07 Riskkapitalbolagens aktiviteter, fjärde kvartalet 2005
- R 2006:08 Villkor och strategier för unga företagare med utländsk bakgrund
- R 2006:09 Välfärdssektorns omstrukturering: Förekomst av och villkor för små företag i mindre kommuner
- R 2006:10 Storstadsutveckling för nationell tillväxt – förslag och råd från forskare
- R 2006:11 Verktyg för hållbar regional utveckling – Stöd och tips för ett lyckat förändringsarbete
- R 2006:12 Riskkapitalbolagens aktiviteter, första kvartalet 2006
- R 2006:13 Kartläggning av arbetsställen och sysselsatta inom hälsa, vård och omsorg i privata driftformer 1990-2004
- R 2006:14 Intraprenader i Umeå
- R 2006:15 Uppföljning och resultatutvärdering av regionala företagsstöd och stöd till projektverksamhet Budgetåret 2004
- R 2006:16 Riskkapitalbolagens aktiviteter, andra kvartalet 2006
- R 2006:17 PPA – En metod för att bedöma produktivitetspotentialen i verkstadsindustrin
- R 2006:18 Framtidens arbetsmarknadsregioner – Ett uppdrag från Ansvarskommittén
- R 2006:20 Klassificering och perception – en studie av genusaspekter på SNI-koden som klassificeringsverktyg av näringsgrenar
- R 2006:21 Offentlig upphandling som drivkraft för innovation och förnyelse
- R 2006:22 Kartläggning av regler på fordonsindustrins område
- R 2006:23 Hemparty – en bra affär?
- R 2006:24 Infrastruktur och ekonomisk tillväxt – en makroekonomisk översikt
- R 2006:25 Riskkapitalbolagens aktiviteter och annan finansiering i tidiga skeden, tredje kvartalet 2006
- R 2006:26 Det sociala företaget och samhället – Socioekonomiska bokslut för Vägen Ut! och Basta
- R 2006:27 Läkemedel, bioteknik och medicinsk teknik i Sverige

- R 2007:01 Mätningar av företagens administrativa kostnader på statistikområdet
- R 2007:02 Mätningar av företagens administrativa kostnader på bygg och fastighetsområdet
- R 2007:03 Mätningar av företagens administrativa kostnader på livsmedelsområdet
- R 2007:04 Bland pneumatiska sköldpaddor och teknikfreaks – Utvärdering av KomTek i Härnösand 2003–2006
- R 2007:05 Är miljöinnovationer mindre framgångsrika än andra innovationer?
- R 2007:06 Finansieringssituationen vid företagande för utrikes födda kvinnor och män
- R 2007:07 Riskkapitalbolagens aktiviteter och annan finansiering i tidiga skeden, fjärde kvartalet 2006
- R 2007:08 Hur mycket kostar det att vänta? – en kontrafaktiskt analys
- R 2007:09 Transporter och besöksmål – Rapport från RTS' Reseforum
- R 2007:10 Globalisation and Regional Economies – Case Studies in the Biotechnology Sector
- R 2007:11 Globalisation and Regional Economies – Case Studies in the Automotive Sector
- R 2007:12 Globalisation and Regional Economies – Case Studies in the ICT Sector
- R 2007:13 Sjukvården – en tjänstebansh med effektiviseringspotential
- R 2007:14 Riskkapitalbolagens aktiviteter och annan finansiering i tidiga skeden – Första kvartalet 2007
- R 2007:15 Ökad integration och mångfald – i det regionala tillväxtarbetet
- R 2007:18 Uppföljning och resultatvärdering av regionala företagsstöd och stöd till projektverksamhet – Budgetåret 2006
- R 2007:22 Invandrars företagande – En studie av utlandsfödda företagare i Sverige
- R 2007:23 Effekter av avreglering och konkurrensutsättning – Med fokus på vård- och omsorgssektorn
- R 2007:24 Offentliga upphandlingar av vård och omsorg
- R 2007:25 Statens budget och regionernas utveckling – Vad har hänt de senaste 15 åren?
- R 2007:26 Effekter av 10 års samlade företagsstöd till ett Karlskoga i förändring
- R 2007:27 Riskkapitalbolagens aktiviteter och annan finansiering i tidiga skeden – Andra kvartalet 2007

- R 2007:28 Stärkt miljöprövning i enklare former
- R 2007:30 Näringslivets administrativa kostnader för bokföring
- R 2007:32 Riskkapitalbolagens aktiviteter och finansiering i tidiga skeden – Tredje kvartalet 2007
- R 2007:34 Utfall och styrning av statliga insatser för kapitalförsörjning ur ett könsperspektiv
- R 2008:01 Mer vård för pengarna
- R 2008:02 Näringslivets administrativa kostnader för associationsrätt
- R 2008:03 Näringslivets administrativa kostnader på produktområdet
- R 2008:04 Näringslivets administrativa kostnader på konsumentområdet
- R 2008:05 Näringslivets administrativa kostnader för tull- och utrikeshandel
- R 2008:06 Offentlig upphandling – vad tycker företagen är krångligt?
- R 2008:08 Forskning om invandrares företagande – en litteraturöversikt
- R 2008:09 Riskkapitalbolagens aktiviteter och finansiering i tidiga skeden, Fjärde kvartalet 2007 samt Helår 2007
- R 2008:10 Näringslivets administrativa kostnader på energiområdet
- R 2008:11 Näringslivets administrativa kostnader för hälso- och sjukvårdsområdet
- R 2008:12 Näringslivets administrativa kostnader på transportområdet
- R 2008:13 Näringslivets administrativa kostnader på finans- och försäkringsområdet
- R 2008:14 Näringslivets administrativa kostnader inom kommunikationsområdet
- R 2008:15 Kompletterande skattemätning Näringslivets administrativa kostnader
- R 2008:16 Vägledning följeforskning
- R 2008:17 Vad menas med cleantech?
- R 2008:21 Företagens villkor och verklighet 2008 – dokumentation och svarsöversikt
- R 2008:22 Näringslivets administrativa kostnader för konsumentlagstiftningen – uppdatering för 2007
- R 2008:23 Näringslivets administrativa kostnader för livsmedelsområdet – uppdatering för 2007
- R 2008:24 Näringslivets administrativa kostnader för miljöområdet – uppdatering för 2007
- R 2008:25 Näringslivets administrativa kostnader för bygg- och fastighetsområdet – uppdatering för 2007

- R 2008:27 Näringslivets administrativa kostnader för statistikområdet
– uppdatering för 2007
- R 2008:28 Näringslivets administrativa kostnader för transportområdet
– uppdatering för 2007
- R 2008:29 Näringslivets administrativa kostnader för tull och utrikeshandel
– uppdatering för 2007
- R 2008:30 Näringslivets administrativa kostnader för årsredovisning
– uppdatering för 2007
- R 2008:32 Näringslivets administrativa kostnader för bokföring
– uppdatering för 2007
- R 2008:33 Näringslivets administrativa kostnader för associationsrätt
– uppdatering för 2007
- R 2008:34 Näringslivets administrativa kostnader för arbetsrättsområdet
– uppdatering för 2007
- R 2008:35 Näringslivets administrativa kostnader för kommunikationsområdet
– uppdatering för 2007
- R 2008:36 Näringslivets administrativa kostnader för energiområdet
– uppdatering för 2007
- R 2008:37 Näringslivets administrativa kostnader för finansiell lagstiftning
– uppdatering för 2007
- R 2008:38 Näringslivets administrativa kostnader för hälso- och
sjukvårdsområdet – uppdatering för 2007
- R 2008:39 Näringslivets administrativa kostnader för jordbruks-, skogsbruks-
och fiskeområdet – uppdatering för 2007
- R 2008:40 Värdering av kvalitet vid upphandlingar av vård och omsorg
- R 2008:42 Näringslivets administrativa kostnader för skatteområdet
– uppdatering för 2007
- R 2008:44 Kringtjänster till vård och omsorg

Ett litet urval av skrifter från Nuteks infoserie (Info).

A small selection of publications from Nutek's Informationlist (Info)

- Info 093-2006 Storstadsutveckling för nationell tillväxt – en sammanfattning
- Info 094-2006 Storstäder och ekonomisk tillväxt – en sammanfattning
- Info 107-2006 Regioner i arbete för ökad tillväxt. En skrift om de regionala tillväxtprogrammen 2005
- Info 127-2006 Hållbara affärer – Samarbete för lönsamhet och bättre miljö i Östersjöregionen
-
- Info 001-2007 NYTTA – Nuteks arbete med uppföljningar, effektvärderingar och utvärderingar
- Info 002-2007 Ägarskifte med förnuft och känsla – Vägledning inför ägar- och ledarskiften i företag
- Info 005-2007 Så tänds eldsjälar. En introduktion till entreprenöriellt lärande
-
- Info 001-2008 Starta företag – information och vägledning från sex myndigheter som hjälper dig att spara tid på vägen till eget företag
- Info 005-2008 Fakta om svensk turism och turistnäring 2008
- Info 018-2008 Nuteks Årsbok 2008

Entreprenörskapsbarometern 2008

Att vara företagare istället för att vara anställd är hos unga i Sverige ett alltmer populärt alternativ till försörjning. Tre av fyra unga kan idag tänka sig bli företagare vilket visar på att ungas inställning till företagande är fortsatt positiv. Positiva attityder till företagande skapar goda förutsättningar att fler företag startas.

Entreprenörskapsbarometern 2008 är den sjätte undersökningen av attityder till företagande bland unga mellan 18 till 30 år. Resultaten från undersökningen fungerar som underlag för att utveckla metoder och verktyg i arbetet med att främja entreprenörskap i Sverige. Syftet med Entreprenörskapsbarometern är att visa hur ungas attityder till företagande förhåller sig och hur de utvecklats över tid.

Nutek stärker näringslivet i hela Sverige genom att bidra till fler nya företag, fler växande företag och fler starka regioner.

NUTEK

Verket för näringslivsutveckling

08-681 91 00

www.nutek.se